transitie & plan

25 SEPTEMBER 2025

huisarts & pensioen

INHOUD

transitie & plan | 09.2025

Inleiding	3
Aanpassingen ten opzichte van de eerste versie	4
Samenvatting	5
Proces, uitgangspunten en onderzoeken	7
De pensioenregeling	9
Het invaarverzoek en de invaarmethode	14
Compensatie	16
De doelstellingen bij het invaren	18
Afwijkingen van de uitkomst van de standaardregel	24
Transitie-effecten	27
Gevoeligheidsanalyses	35
Voorrangsregels en minimale invaardekkingsgraad	38
Verantwoording evenwichtigheid en transitiemoment	40

COLOFON

Dit transitieplan is een uitgave van Huisarts & Pensioen

Telefoon
088 462 94 62

E-mail
bpv@huisartsenpensioen.nl

Website
www.huisartsenpensioen.nl

Postadres
BPV
Postbus 184
3970 AD Driebergen-Rijsenburg

KvK-nummer
30212826

Huisarts & Pensioen is de naam waaronder de Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen (SPH) en de Beroepspensioenvereniging Huisartsen (BPV) samenwerken aan het pensioen van huisartsen in Nederland. Ieder met eigen taken en verantwoordelijkheden.

INLEIDING

3

Op 1 juli 2023 is de Wet toekomst pensioenen in werking getreden. Met deze wet is de pensioenwetgeving in Nederland ingrijpend gewijzigd. Als gevolg van deze wetswijzigingen moeten alle pensioenregelingen uiterlijk op 1 januari 2028 voldoen aan nieuwe wettelijke kaders, zo ook de beroepspensioenregeling voor huisartsen die is ondergebracht bij SPH.

De pensioenregeling voor huisartsen is een verplichtgestelde beroepspensioenregeling. Vrijwel alle huisartsen in Nederland zijn deelnemer aan de pensioenregeling. Een verplichting om deel te nemen aan de pensioenregeling is alleen mogelijk als er voldoende draagvlak is onder de deelnemers. Dit wordt gemeten aan de hand van het percentage deelnemers dat lid is van de BPV. Momenteel zijn ruim 8 van de 10 huisartsen lid van de BPV. Hiermee is er voldoende draagvlak onder de huisartsen in Nederland.

De BPV gaat over de inhoud van de pensioenregeling en SPH voert de pensioenregeling uit. Om te komen tot een gewijzigde pensioenregeling in het kader van de Wet toekomst pensioenen moet de BPV een transitieplan opstellen.[1] In dit transitieplan beschrijft de BPV de gewijzigde pensioenregeling en de keuzes, overwegingen en berekeningen die aan die wijziging ten grondslag liggen.

Ook omschrijft de BPV hoe wordt omgegaan met de pensioenaanspraken en pensioenrechten die tot het moment van wijziging zijn opgebouwd. Deze aanspraken en rechten kunnen op verzoek van de BPV door SPH worden omgezet in aanspraken en rechten alsof ze zijn opgebouwd in de nieuwe pensioenregeling (ook wel 'invaren'). Dit transitieplan bevat een verzoek om de opgebouwde aanspraken en rechten om te zetten en bevat een verantwoording waarom de transitie evenwichtig is.

Dit transitieplan wordt na afronding aan SPH gezonden. SPH stelt op basis van het transitieplan een implementatieplan op. SPH beoordeelt de inhoud van dit transitieplan op uitvoerbaarheid, evenwichtigheid en haalbaarheid, voordat zij de opdracht om de nieuwe pensioenregeling uit te voeren en de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten om te zetten aanvaardt. SPH heeft niet de bevoegdheid de inhoud van de pensioenregeling te bepalen of te wijzigen. SPH gaat alleen over de uitvoering van de pensioenregeling.

[1] *De verplichting voor de BPV om een transitieplan op te stellen, is vastgelegd in de artikelen 145b en 145c van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.*

4

Aanpassingen ten opzichte van de eerste versie

De eerste versie van dit transitieplan is vastgesteld en gepubliceerd in december 2024. Het bestuur van SPH heeft het transitieplan daarna beoordeeld op uitvoerbaarheid, evenwichtigheid en haalbaarheid. Die beoordeling leidde tot een aantal aandachtspunten. Het bestuur heeft de BPV in overweging gegeven een aantal aanpassingen in het transitieplan door te voeren. Deze aanpassingen zijn verwerkt in deze tweede versie van het transitieplan. In het kort gaat het om de volgende aanpassingen:

- Een tweede uitkeringscollectief voor pensioengerechtigden – met een offensiever beleggingsprofiel dan het standaard collectief – bleek vóór het transitiemoment niet uitvoeringstechnisch realiseerbaar te zijn, zowel bij de huidige uitvoeringsorganisatie waar SPH taken aan heeft uitbesteed, als bij andere uitvoeringsorganisaties. Om die reden is het tweede uitkeringscollectief verwijderd in deze tweede versie van het transitieplan. Het is niet ondenkbaar dat een tweede collectief op termijn wel uitvoeringstechnisch mogelijk wordt.

- Eén van de maatstaven in de eerste versie van het transitieplan heeft betrekking op de eerste uitkering na het transitiemoment, specifiek in de situatie dat sprake is van een uitkering met een jaarlijkse vaste daling (ook wel conversie genoemd). Die eerste uitkering na het transitiemoment moet in de eerste versie van het transitieplan minimaal 95% van de laatste uitkering voor het transitiemoment zijn. Als SPH evenwel moet sturen op een dekkingsgraad waarbij deze maatstaf wordt behaald, betekent dat dat tot het transitiemoment de mogelijkheden tot toeslagverlening aanzienlijk worden beperkt. Daardoor zou de achteruitgang op het transitiemoment weliswaar procentueel kunnen worden beperkt tot maximaal 5%, maar in absolute zin zou de achteruitgang groter zijn dan in de situatie dat tot het transitiemoment reguliere toeslagverlening mogelijk is. Om die reden is de maatstaf die specifiek ziet op uitkeringen met een jaarlijkse vaste daling verwijderd.

- Er moeten in het transitieplan maatstaven worden opgenomen in relatie tot de transitie-effecten specifiek voor nabestaanden en arbeidsongeschikten. Deze ontbraken in de eerste versie van het transitieplan en zijn in deze versie opgenomen.

- De eerste versie van het transitieplan gaat uit van een zo ruim mogelijke toepassing van zogenoemde hoog-laag constructies in relatie tot keuzemogelijkheden bij nieuwe pensioeningangen na de transitie. De pensioenuitvoeringsorganisatie faciliteert echter geen hoog-laag (alleen eerbiediging van hoog-laag bij reeds ingegane uitkeringen). De uitvoeringsorganisatie biedt wel levenslang dalende en stijgende uitkeringen, alsmede een zogenoemd overbruggingspensioen, waarbij de uitkering hoger is gedurende de periode dat de betrokkene nog geen AOW-uitkering ontvangt. Deze tweede versie van het transitieplan is hierop aangepast.

5

Samenvatting

Dit hoofdstuk bevat de hoofdelementen van dit transitieplan. In deze samenvatting zijn de technische details en vaktechnische termen zo veel mogelijk weggelaten of vervangen voor meer gangbare terminologie.

De Vergadering van Afgevaardigden (VvA) heeft zich - als belangrijkste orgaan van de BPV - in 2023 en 2024 gebogen over de keuzes voor de pensioenregeling en het omzetten van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten naar de nieuwe pensioenregeling (ook wel: invaren). De gemaakte keuzes worden in het transitieplan beschreven. De VvA heeft deze gemaakt op basis van vooraf geformuleerde uitgangspunten en kaders:

- De behoeften van de deelnemers zijn leidend, zolang die uitvoerbaar zijn.
- Niemand valt buiten de boot: het pensioen is voor alle deelnemers, hun nabestaanden en kinderen.
- De nieuwe regeling is van, voor en met huisartsen: uitvoering vindt plaats bij SPH met behoud van draagvlak voor verplichtstelling.
- Risico's samen delen die we niet alleen kunnen dragen: denk aan ouderdom of ziekte of andere risico's.
- Eenvoud boven complexiteit: om de kosten te drukken en het begrijpelijk te maken.

Om aan deze uitgangspunten te kunnen voldoen, is er halverwege 2023 een behoeftenonderzoek gedaan onder deelnemers. Ook is de risicohouding van de deelnemers in kaart gebracht door middel van een risicopreferentieonderzoek in oktober 2023. Na het formuleren van de uitgangspunten voor de transitie en het kennisnemen van de uitkomsten van het behoeftenonderzoek en het risicopreferentieonderzoek heeft de VvA de inhoud van de nieuwe pensioenregeling vastgesteld.

Keuzes ten aanzien van de inhoud van de pensioenregeling

- Er is gekozen voor een flexibele premieregeling. De belangrijkste reden voor deze keuze is dat er binnen een flexibele premieregeling voor deelnemers mogelijkheden kunnen worden opgenomen om individuele keuzes te maken. Zo is er bij de ingang van pensioen altijd een keuze tussen een variabele of een stabiele uitkering en is het daarnaast mogelijk om keuzevrijheid in beleggingsprofielen in te bouwen.
- Er is voor gekozen om uit te gaan van een pensioendoelstelling van 75% van het besteedbare netto-inkomen (SPH-pensioen plus AOW). Deze doelstelling zegt enkel iets over het streven naar een bepaalde hoogte van de pensioenuitkering, want in een premieregeling is de hoogte van het pensioen afhankelijk van de ontwikkeling van de financiële markten en dus onzeker. Een pensioendoelstelling is een middel om de hoogte van de premie te kunnen toetsen.
- De premie komt op 21,5% van de pensioengrondslag. Daarnaast wordt het mogelijk om op individueel niveau een vrijwillige aanvullende premie in te leggen ter grootte van maximaal 6%.
- De pensioenleeftijd blijft in de nieuwe pensioenregeling 68 jaar. Er kan gekozen worden eerder of later met pensioen te gaan.
- Er wordt rekening gehouden met de wettelijke minimale franchise
- Het pensioengevend inkomen wordt vastgesteld op het wettelijk maximum.
- In de nieuwe pensioenregeling wordt een levenslang partnerpensioen bij overlijden vóór de pensioendatum opgenomen van 15% van het pensioengevend inkomen, gecombineerd met een tijdelijk partnerpensioen (tot de AOW-datum van de partner) gelijk aan het fiscale maximum.
- Er wordt in de regeling een wezenpensioen van 12% van het pensioengevend inkomen opgenomen (tot de leeftijd van 25 jaar van de wees), die verdubbeld wordt bij het overlijden van beide ouders/verzorgers.
- Wanneer iemand stopt met deelnemen aan de pensioenregeling blijven de risicodekkingen bij overlijden drie maanden in stand (uitloopdekking). Na deze drie maanden is er de

individuele keuze om deze voor eigen rekening in stand te laten tot uiterlijk de ingang van het ouderdomspensioen.
- Deelnemers krijgen de keuze voor verschillende beleggingsprofielen in de opbouwfase. De keuze tussen stabiel of variabel pensioen blijft bestaan.
- Bij een flexibele premieregeling is een risicodelingsreserve verplicht. In de nieuwe regeling wordt de risicodelingsreserve gebruikt om de uitkeringen stabiel te houden. Deze reserve wordt gevuld vanuit het pensioenkapitaal van de deelnemer als de pensioenuitkering ingaat

Keuzes ten aanzien van invaren

Invaren betekent dat alle bestaande pensioenen, opgebouwde pensioentoezeggingen en pensioenkapitalen worden omgerekend en overgezet naar een persoonlijk pensioenkapitaal in de nieuwe pensioenregeling. Alle afspraken uit de oude regeling komen te vervallen en de afspraken van de nieuwe pensioenregeling zijn voortaan van toepassing op dit pensioenkapitaal. Dit heeft een aantal voordelen. Er blijft maar één regeling over, dus één wettelijk kader en SPH hoeft maar één regeling uit te voeren en maar over één regeling te communiceren. Na de initiële kosten van het invaren zal dit op termijn leiden tot lagere kosten.

Invaren is niet wettelijk verplicht, maar is wel het uitgangspunt van de wetgever. Alleen als het onevenredig ongunstig uitpakt voor (voormalig) deelnemers en uitkeringsgerechtigden wordt er door de BPV geen verzoek tot invaren gedaan. Om ervoor te zorgen dat er met het invaren geen groepen deelnemers onevenredig worden benadeeld ten opzichte van andere groepen deelnemers, zijn er door de BPV doelstellingen vastgesteld. Bij elke doelstelling zijn maatstaven en bijbehorende bandbreedtes vastgesteld waar bij het invaren aan moet worden voldaan.

Effecten van de transitie

De overgang naar de nieuwe pensioenregeling heeft bepaalde financiële effecten. Deze effecten zijn doorgerekend om te bepalen of ze binnen de bandbreedtes vallen die zijn vastgesteld. Daarbij is uitgegaan van een dekkingsgraad van 135% die ongeveer gelijk is aan de dekkingsgraad op het moment van schrijven van het transitieplan.

- Gegeven de huidige dekkingsgraad gaat iedereen binnen het pensioenfonds er op invaarmoment op vooruit.
- Werkende huisartsen krijgen in ruil voor hun huidige pensioenaanspraak een hoger kapitaal. Dat geldt ook voor voormalige huisartsen die nog niet met pensioen zijn.
- Gepensioneerde huisartsen krijgen een hogere pensioenuitkering.

Na het invaarmoment komen de effecten van het nieuwe, meer variabele stelsel hierbij. De uitkomsten betekenen dus niet dat iedereen er in alle denkbare toekomstscenario's op vooruitgaat. Dat kan ook niet.

- Voor jongere huisartsen is het algehele beeld dat na invaren het verwachte pensioen hoger wordt. In 'normale' en heel gunstige economische omstandigheden is sprake van een flinke vooruitgang en in hele ongunstige economische omstandigheden is sprake van een beperkte achteruitgang ten opzichte van de huidige regeling. Voor huisartsen van middelbare leeftijd is het beeld vergelijkbaar, maar is de spreiding van resultaten iets groter.
- Voor voormalige huisartsen (die nog niet met pensioen zijn), geldt min of meer hetzelfde als voor de werkzame huisartsen. Het verschil is dat de uitkomsten bij positieve economische omstandigheden iets hoger zijn en bij negatieve economische omstandigheden de uitkomsten iets lager zijn.
- De pensioenuitkering van de huidige pensioengerechtigden gaat er in de meeste scenario's op vooruit. In de meeste negatieve scenario's gaat de uitkering na invaren niet omlaag bij de huidige dekkingsgraad, ook niet bij de gepensioneerde huisartsen die nu een uitkering hebben met een vaste daling (conversie).

De wereld is per definitie onzeker en in de tijd tussen 1 januari 2025 en 1 juli 2027 (het beoogde moment van invaren) kan veel gebeuren met veranderende rentes en dekkingsgraden. Daarom zijn ook berekeningen gemaakt met andere dekkingsgraden en een sterk dalende of juist stijgende rente. In een aantal scenario's worden de bandbreedtes overschreven, maar die scenario's zijn wel beperkt. De BPV heeft vastgelegd in welke situaties de afspraken rondom invaren opnieuw moeten worden voorgelegd aan de BPV. Als naar verwachting een of meer van de bandbreedtes in dit plan worden overschreven, dan treden de BPV en SPH opnieuw in overleg om te kijken of en hoe op een evenwichtige manier kan worden ingevaren. Als de bandbreedtes niet worden overschreven, kan SPH op basis van dit transitieplan overgaan tot invaren. SPH moet alleen wel eerst zelf (ook) beoordelen of het invaren evenwichtig uitpakt, of invaren past binnen de wettelijke regels en of invaren goed uitvoerbaar is.

Concluderend

De VvA heeft als het belangrijkste orgaan van de BPV de afgelopen twee jaar een zorgvuldig proces doorlopen om tot een nieuwe pensioenregeling en een evenwichtig invaarkader te komen. Het geheel aan afspraken wordt door de BPV beoordeeld als evenwichtig en passend bij de beroepsgroep huisartsen die bij SPH zijn aangesloten. Het beoogde moment dat de nieuwe pensioenregeling van kracht wordt en de opgebouwde pensioenaanspraken en ingegane pensioenuitkeringen worden ingevaren is 1 juli 2027. Deze datum is wel afhankelijk van het oordeel van SPH of de transitie op dat moment beheerst kan worden vormgegeven, of dat het daarvoor noodzakelijk is de transitie op een latere datum uit te voeren.

7

Proces, uitgangspunten en onderzoeken

Dit hoofdstuk bevat een omschrijving van het doorlopen proces bij de totstandkoming van dit transitieplan. Daarnaast bevat het de geformuleerde uitgangspunten voor de transitie en de onderzoeken waaruit informatie is gebruikt bij de besluitvorming.

Proces en besluitvorming

Dit transitieplan is op 12 december 2024vastgesteld door de VvA. De tweede versie is vastgesteld op 25 september 2025. De VvA is een democratisch gekozen orgaan van de BPV. In de VvA zijn vrijgevestigde huisartsen, waarnemende huisartsen, huisartsen in opleiding, huisartsen in loondienst van een huisarts, gepensioneerde huisartsen en voormalige deelnemers aan de pensioenregeling vertegenwoordigd.

Om te komen tot de keuzes met betrekking tot de pensioenregeling en de omzetting van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten, alsmede de uitgangspunten die daaraan ten grondslag liggen, is een projectstructuur ingericht. De VvA is ondersteund door een projectorganisatie, het bestuur van de BPV en inhoudelijke experts van het pensioenbureau van SPH. Daarnaast zijn ten behoeve van het project externe bureaus en deskundigen ingeschakeld voor het maken van berekeningen en het in kaart brengen van de behoeften van deelnemers. De VvA heeft verder gebruik gemaakt van een onafhankelijk adviseur.

Het bestuur van SPH beoordeelt formeel de uitvoerbaarheid, evenwichtigheid en haalbaarheid pas na afronding van het transitieplan. Om verrassingen in de totale transitie zoveel mogelijk voor te zijn, hebben ook bestuursleden van SPH geparticipeerd in de projectorganisatie. De toelichting bij de Wet toekomst pensioenen roept

ook op tot een iteratief proces, waarin de eigenaar van de regeling (BPV) en de uitvoerder van de regeling (SPH) samen optrekken ten behoeve van een succesvolle transitie.

In een tiental vergaderingen van de VvA gedurende 2023 en 2024 en in een tweetal vergadering in 2025 ten behoeve van de tweede versie is de VvA gekomen tot de uitgangspunten en keuzes verwoord in dit transitieplan. De verschillende deelonderwerpen zijn in verschillende context op meerdere momenten besproken, van beeldvormend naar oordeelvormend naar besluitvormend.

Uitgangspunten bij de transitie

Bij aanvang van het project, is de VvA gestart met het formuleren van de uitgangspunten voor de transitie en een kader voor het maken van keuzes voor een nieuwe regeling. Bij de daaropvolgende deelbesluiten is steeds teruggegrepen op deze uitgangspunten en de controlevraag gesteld of en in hoeverre de (gevolgen van de) deelbesluiten passen in de geformuleerde uitgangspunten. Daarbij is de VvA zich ervan bewust dat de geformuleerde uitgangspunten onderlinge spanning op kunnen leveren. Zo kunnen bijvoorbeeld behoeften van deelnemers resulteren in regelingselementen die complexer of minder begrijpelijk zijn. De VvA heeft bij het nemen van de deelbesluiten afgewogen welke uitgangspunten bij die specifieke besluiten zwaarder wegen.

De geformuleerde uitgangspunten zijn:
- De behoeften deelnemers zijn leidend, zolang die uitvoerbaar zijn.
- Niemand valt buiten de boot: het pensioen is voor alle deelnemers, hun nabestaanden en kinderen.
- De nieuwe regeling is van, voor en met huisartsen: uitvoering vindt plaats bij SPH met behoud van draagvlak voor verplichtstelling.
- Risico's samen delen die we niet alleen kunnen dragen: denk aan ouderdom of ziekte of andere risico's.
- Eenvoud boven complexiteit: om de kosten te drukken en het begrijpelijk te maken.

Behoeftenonderzoek

Om de BPV invulling te kunnen laten geven aan het eerste uitgangspunt *'Behoeften deelnemers zijn leidend, zolang die uitvoerbaar zijn'*, heeft SPH medio 2023 een behoeften-onderzoek laten uitvoeren. Het onderzoek laat zien dat deelnemers in de optimale pensioenregeling hun premiehoogte zelf willen kunnen bepalen/variëren. De hoogte van de premie is het meest bepalende element als deelnemers wordt gevraagd te kiezen voor een pensioenpakket. De meeste huisartsen geven dan de voorkeur aan het huidige premiepercentage, omdat ze verzekerd willen zijn van een goed pensioen. Ze vertrouwen erop dat dit hoge bedrag nodig is. Echter, zelf kunnen variëren in de premiehoogte is ook een heel belangrijk element. Huisartsen willen dit graag als optie in de regeling.

Bij de elementen die gaan over het samen delen van risico's (bij overlijden, arbeidsongeschiktheid) geven huisartsen over het algemeen de voorkeur aan hoe een en ander is geregeld in de huidige regeling. Het doet voor degenen die niet perse behoefte hebben aan het delen van risico's geen afbreuk aan de tevredenheid over de regeling. Voor anderen is het delen van risico's juist heel waardevol en zou een afschaffing juist wel als negatief worden ervaren.

Over de mogelijkheid om zelf beleggingskeuzes te kunnen maken (en hoe dan), of de beleggingskeuzes door SPH te laten maken, is men verdeeld. Een deel van de geïnterviewden geeft aan zelf beleggingskeuzes te willen maken.

Er blijkt onder alle groepen deelnemers veel interesse in de keuzemogelijkheid voor de ingangsdatum van het pensioen. Een meerderheid zou gebruik maken van deze keuze. Ook de mogelijkheid om te kiezen voor een hoog-laag pensioen is voor een groot deel van de deelnemers interessant.

Risicopreferentieonderzoek

SPH heeft in oktober 2023 een risicopreferentieonderzoek laten uitvoeren.[2] De uitkomsten van dat onderzoek zijn van belang voor SPH als het gaat om het formuleren van het beleggingsbeleid. De uitkomsten zijn ook van belang voor de BPV als het gaat om de keuze tussen de flexibele premieregeling en de solidaire premieregeling, alsmede het formuleren van de doelen van de solidariteitsreserve bij een solidaire premieregeling of een risicodelingsreserve bij een flexibele premieregeling. Voor de BPV is van belang dat uit het risicopreferentieonderzoek blijkt dat de heterogeniteit ten aanzien van de risicohouding binnen de populatie van SPH relatief groot is. Dit geldt zowel tussen, als binnen de verschillende leeftijdscohorten. Het bieden van meerdere beleggingsopties zorgt er daarmee voor dat een groter deel van de deelnemers een life cycle krijgt die wat betreft het risico en het te verwachten rendement goed bij de persoonlijke situatie en voorkeuren past.

[2] *Het laten uitvoeren van een risicopreferentieonderzoek is een verplichting op grond van artikel 63b van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.*

De pensioenregeling

De VvA heeft na het formuleren van de uitgangspunten voor de transitie en het kennisnemen van de uitkomsten van het behoeftenonderzoek en het risicopreferentieonderzoek de inhoud van de nieuwe pensioenregeling vastgesteld. In dit hoofdstuk komen de verschillende elementen van de nieuwe pensioenregeling aan de orde.

Keuze voor de flexibele premieregeling

Er kan voor pensioenregelingen die worden uitgevoerd door een pensioenfonds gekozen worden tussen een solidaire premieregeling en een flexibele premieregeling. De BPV kiest voor een flexibele premieregeling. De belangrijkste reden voor deze keuze is dat binnen de flexibele premieregeling er bij aanvang van de uitkering altijd een keuze is tussen en variabele of stabiele uitkering en het daarnaast mogelijk is keuzevrijheid qua beleggingsprofiel in te bouwen. Uit het behoeftenonderzoek blijkt dat een deel van de geïnterviewden aan dergelijke keuzes behoefte heeft en dergelijke keuzemogelijkheden de interesse voor de regeling kan vergroten. Uit het risicopreferentieonderzoek blijkt dat er onder de populatie een significante spreiding is als het gaat om de risicobereidheid van de deelnemers.

Voor de deelnemers die minder behoefte hebben aan keuzes ten aanzien van beleggingen, kan een default (de standaard als er geen keuze wordt doorgegeven door de deelnemer) worden gebruikt, zowel voor beleggingskeuzes als voor een variabele of stabiele uitkering. Dergelijke keuzes worden mogelijk gemaakt door te kiezen voor een flexibele premieregeling. Op deze manier wordt invulling gegeven aan het uitgangspunt dat behoeften van deelnemers leidend zijn, zolang

die uitvoerbaar zijn. Een ander element bij de keuze voor een flexibele premieregeling is de vormgeving van de huidige pensioenregeling. Sinds 2022 is de regeling voor huisartsen een premieregeling die gestoeld is op de Wet verbeterde premieregeling. De aanspraken die vanaf 1 januari 2022 zijn opgebouwd, zijn individuele pensioenkapitalen waarin op individueel niveau beleggingsresultaten worden verwerkt. Ook is er op dit moment een keuze tussen een stabiele of variabele uitkering. Daarmee is de overgang naar een flexibele premieregeling zowel materieel als communicatief een minder grote overgang dan een overgang naar een solidaire premieregeling. Een keuze voor de flexibele premieregeling komt daarmee de uitlegbaarheid en begrijpelijkheid van de regeling en de overgang ten goede.

Pensioendoelstelling, premie van 21,5% en vrijwillige extra inleg tot maximaal 6%

Voor de vaststelling van de premiehoogte heeft de BPV een pensioendoelstelling vastgesteld gelijk aan 75% van het besteedbare netto-inkomen (SPH-pensioen plus AOW-uitkering). SPH moet daaraan een doelstelling koppelen die is gebaseerd op bruto SPH-pensioen. Deze komt op basis van maatmensberekeningen overeen met (minimaal) 55% van de voor de pensioenregeling gehanteerde pensioengrondslag.

De pensioendoelstelling wordt alleen gebruikt om invulling te geven aan het streven met betrekking tot de hoogte van de SPH-pensioenuitkering. De ontwikkeling van het pensioenkapitaal kent namelijk onzekerheden. In een premieregeling is de hoogte van het pensioen immers afhankelijk van de ontwikkeling van de financiële markten. De pensioendoelstelling is daarbij ook een middel om – gegeven bepaalde uitgangspunten – periodiek te toetsen of de hoogte van de premie – binnen een bepaalde bandbreedte – nog altijd houdbaar is bij de steeds veranderende (markt-) omstandigheden. Voor de hogere inkomens is het SPH-pensioen plus de AOW-uitkering een beperkter deel van het laatstverdiende arbeidsinkomen. Deze groep zal een inkomensratio hebben die lager ligt dan het streefniveau. Deze groep huisartsen kan in de derde pijler zelf aanvullende voorzieningen treffen. Voor de lagere inkomens en parttimers geldt dat de AOW-uitkering een relatief groot deel uitmaakt van het toekomstige inkomen. Er is voor deze groep minder SPH-pensioen nodig om uit te komen op de 75% netto ratio.

Gegeven de pensioendoelstelling en de hoogte van de risicodekkingen (zie hierna), komt de totale premie – uitgaande van de grondslagen in de huidige pensioenregeling - uit op 21,5% van de pensioengrondslag, waarvan 18% spaarpremie. Er is dus 3,5% premie nodig voor risicodekkingen en kosten en er gaat 18% naar het persoonlijk pensioenvermogen. De wettelijk maximale spaarpremie is 30%. Dit premieniveau van 21,5% impliceert een verlaging ten opzichte van het huidige premieniveau (ca. 24%), waarmee tegemoet wordt gekomen aan de wens van een deel van de deelnemers om minder premie te betalen, zoals blijkt uit het behoeftenonderzoek. De premie van 21,5% wordt gedefinieerd als de all-in premie die in beginsel vijf jaar vaststaat tot het moment dat de spaarpremie wordt getoetst aan de pensioendoelstelling. SPH toetst jaarlijks of de hoogte van alle premiecomponenten – binnen een bepaalde marge – voldoen.

Uit het behoeftenonderzoek blijkt dat een aanzienlijk deel van de beroepsgroep keuzemogelijkheden zou willen hebben in relatie tot de hoogte van de premie. De verplichtgestelde basispensioenregeling kent een premieniveau van 21,5% dat kan worden afgeleid van de geformuleerde pensioendoelstelling in combinatie met de andere premiecomponenten. In aanvulling daarop bevat de nieuwe regeling een vrijwillige module die het mogelijk maakt op individueel niveau een aanvullende premie in te leggen ter grootte van maximaal 6%. Deze premie bestaat volledig uit spaarpremie en komt ten goede aan het persoonlijke pensioenvermogen waarmee het ouderdomspensioen en het partnerpensioen bij overlijden ná de pensioeningang wordt gefinancierd in de verhouding 100:70. Die verhouding geldt ook voor de reguliere spaarpremie. Het is mogelijk bij de ingang van het pensioen een andere verhouding te kiezen (zie bij flexibiliseringsmogelijkheden).

Bij zwangerschap is het mogelijk de betaling van de spaarpremie (niet de premie voor de risicodekkingen) tijdelijk stop te zetten conform de huidige pensioenregeling.

Pensioenleeftijd 68 jaar, minimale franchise en maximaal pensioengevend inkomen

De leeftijd waarop het ouderdomspensioen standaard ingaat, is 68 jaar. Er kan individueel een andere ingangsdatum worden gekozen (zie flexibilisering). De franchise (het eerste deel van het pensioengevende inkomen waarover geen pensioenkapitaal wordt opgebouwd) is gelijk aan de wettelijk minimale franchise. Het wettelijk minimum wordt jaarlijks aangepast aan de ontwikkeling van de AOW-uitkering. Het pensioengevende inkomen is voor vrijgevestigde en waarnemende huisartsen gelijk aan de winst in het derde kalenderjaar voorafgaand aan het betreffende jaar. Voor huisartsen in loondienst en in opleiding is het pensioengevend inkomen gelijk aan het vaste jaarsalaris in het betreffende jaar plus het variabele salaris in het kalenderjaar voorafgaand aan het betreffende jaar. Het pensioengevende inkomen is gemaximeerd op het wettelijk maximum. De combinatie van een minimale franchise en een maximaal pensioengevend inkomen heeft tot gevolg dat over een zo groot mogelijk deel van het inkomen pensioenkapitaal wordt opgebouwd.

Partner- en wezenpensioen bij overlijden vóór de ingang van het ouderdomspensioen, uitloop-dekking en in stand laten dekking bij einde deelneming

In de nieuwe pensioenregeling is dekking bij overlijden vóór de pensioendatum opgenomen van een levenslang partnerpensioen van 15% van het pensioengevend inkomen, gecombineerd met een tijdelijk partnerpensioen (tot de AOW-datum van de partner) gelijk aan het fiscale maximum (8/7de van de wettelijke Anw-uitkering). Daarnaast geldt een wezenpensioendekking van 12% van het pensioengevend inkomen (tot de leeftijd van 25 jaar van de wees), die verdubbeld wordt bij het overlijden van beide ouders/verzorgers. Deze combinatie van dekkingen resulteert in risicopremie die beperkt hoger is dan de huidige risicopremie.

De combinatie van een maximaal tijdelijk partnerpensioen en een relatief lager levenslang partnerpensioen past bij de ontwikkeling dat veel partners van huisartsen zelf werken en na een overlijden gemiddeld genomen goed kunnen voorzien in het levensonderhoud. Uit het behoeftenonderzoek blijkt dat meer dan 80% van de respondenten een werkende partner kent. Een hoog tijdelijk partnerpensioen geeft wel de ruimte om tijdens het werkzame leven het wegvallen van het inkomen van de deelnemer deels op te vangen. Bij de huidige risicopremie, zou in aanvulling op het tijdelijk partnerpensioen een levenslang partnerpensioen gedekt kunnen worden van 10%. Dit niveau resulteert echter in een aanzienlijk verschil tussen de partnerpensioenuitkering vlak vóór en na de ingang van het ouderdomspensioen. Met een levenslang partnerpensioen gelijk aan 15% van het pensioengevend inkomen wordt dit verschil gedempt.

Bij het einde van de deelneming blijven de risicodekkingen bij overlijden drie maanden in stand (uitloopdekking). Deze uitloopdekking wordt gefinancierd uit de totale premie van alle (overige) deelnemer. Na deze drie maanden is er de individuele keuze de dekkingen voor eigen rekening in stand te laten tot uiterlijk de ingang van het ouderdomspensioen. De financiering vindt plaats uit het persoonlijk pensioenvermogen. Er is een afzonderlijke keuze mogelijk voor het partnerpensioen (levenslang plus tijdelijk) en het wezenpensioen.

Arbeidsongeschiktheid

Bij arbeidsongeschiktheid wordt de premie vrijgesteld afhankelijk van de mate van beroepsarbeidsongeschiktheid. De premievrijstelling geldt alleen voor de verplichte basis-pensioenregeling. Voor vrijgevestigde en waarnemende huisartsen geldt daarnaast – evenals in de huidige regeling – dat sprake moet zijn van een individuele arbeidsongeschiktheidsverzekering om in aanmerking te komen voor premievrijstelling. Er is voor de vrijwillige extra inleg geen premievrijstelling gedekt.

Voor huisartsen in loondienst geldt een dekking voor arbeidsongeschiktheidspensioen gelijk aan de huidige pensioenregeling. De premie voor het arbeidsongeschiktheidspensioen is geen onderdeel van de basispremie van 21,5% en wordt voor huisartsen in loondienst separaat in rekening gebracht.

Keuzes ten aanzien van beleggingen en uitkeringen

De BPV vindt het van belang dat de uitkeringsgerechtigden onderling zodanig solidair zijn dat stijgingen en dalingen in de uitkering procentueel gelijk zijn. Een procentueel gelijke aanpassing is daarnaast beter uitlegbaar en het is voor uitkeringsgerechtigden meer begrijpelijk. Daarnaast vindt de BPV het van belang de risicodelingsreserve – die voor een verplichtgestelde regeling verplicht is – te kunnen vullen vanuit het persoonlijk pensioenvermogen bij toetreding tot het collectief. Een vulling vanuit de premie acht de BPV niet gewenst en niet evenwichtig gezien het doel van de reserve (zie reserve). Omdat de heterogeniteit ten aanzien van risicohouding binnen het collectief relatief groot is, zorgt het aanbieden van drie lifecycles ervoor dat de deelnemers hun beleggingsbeleid goed kunnen afstemmen op hun financiële situatie, persoonlijke voorkeuren en de mate waarin deelnemers beleggingsrisico's willen en kunnen lopen.

De variabele uitkering wordt binnen de flexibele premieregeling als default gehanteerd. Het is voor SPH mogelijk de variabele uitkering en de bijbehorende beleggingen en beleggingskeuzes zodanig in te richten dat de variabele uitkering voor veruit het grootste deel van de populatie passend is. Dat is bij een stabiele uitkering niet mogelijk. Een stabiele uitkering is desondanks beschikbaar voor deelnemers die dat wensen. SPH kan deze stabiele uitkering zelf aanbieden of hiervoor een shoprecht inrichten. Het is aan SPH om te beoordelen welke optie passend is, rekening houden met kosten, complexiteit en het optimale resultaat voor de deelnemers.

Ruime flexibiliseringsmogelijkheden bij de ingang van het ouderdomspensioen

Onder flexibilisering wordt verstaan de mogelijkheid voor de deelnemer om bij aanvang van het ouderdomspensioen de pensioenuitkering aan te passen aan de persoonlijke kenmerken en omstandigheden van de deelnemer. Mogelijke flexibiliseringsopties zijn:

- Vervroegen of uitstellen van de pensioendatum
- Gedeeltelijk vervroegen of uitstellen van de pensioendatum (deeltijdpensioen)
- Pensioenkapitaal bestemd voor partnerpensioen gebruiken voor ouderdomspensioen
- Pensioenkapitaal bestemd voor ouderdomspensioen gebruiken voor partnerpensioen
- Keuzes uitkeringspatroon

Gelet op de uitkomsten van het behoeftenonderzoek heeft de BPV de voorkeur voor een regeling waarin flexibiliseringsopties mogelijk zijn voor zo ver deze wettelijk zijn toegestaan. Beperking van flexibiliseringsopties vindt in dat geval alleen plaats als dat in het belang is van de deelnemer of het collectief. Inperking is daarnaast wenselijk als de uitvoeringskosten zonder inperking onevenredig hoog zijn.

Hieronder volgt een meer gedetailleerde omschrijving van de gewenste flexibiliseringsmogelijkheden.

Geheel of gedeeltelijk vervoegen en uitstellen van de pensioendatum
Wettelijk mag het pensioen niet eerder ingaan dan 10 jaar vóór de (individuele) AOW-datum en niet later dan vijf jaar na de (individuele) AOW-datum. De BPV heeft de voorkeur om in een nieuwe regeling bij het vervroegd of later met pensioen gaan aan te sluiten bij de wettelijke grenzen en deze niet reglementair verder te beperken.

Pensioenkapitaal bestemd voor partnerpensioen gebruiken voor ouderdomspensioen
Op de pensioendatum is er een pensioenkapitaal beschikbaar voor de financiering van de ouderdomspensioenuitkering en de dekking van een levenslang partnerpensioen bij overlijden van de deelnemer na de pensioeningang. De verhouding tussen deze beide is zodanig dat de dekking van het partnerpensioen 70% is van de uitkering van het ouderdomspensioen. Het is mogelijk een andere verhouding te kiezen voor zover de regeling daarin voorziet. Er wordt dan een groter of kleiner deel van het kapitaal gebruikt voor ouderdomspensioen, respectievelijk partnerpensioen. Deze keuze wordt ook wel 'uitruilen' genoemd. In de nieuwe pensioenregeling is het mogelijk om het kapitaal bestemd voor partnerpensioen geheel of gedeeltelijk om te zetten in kapitaal bestemd voor ouderdomspensioen. Deze mogelijkheid is reeds opgenomen in de huidige regeling en is evident noodzakelijk voor deelnemers zonder partner. Voor deelnemers met partner is deze mogelijkheid relevant als de partner zelf voldoende financiële middelen voorhanden heeft bij het overlijden van de deelnemer. Een dergelijke omzetting is alleen mogelijk met uitdrukkelijke instemming van de partner.

Pensioenkapitaal bestemd voor ouderdomspensioen gebruiken voor partnerpensioen
Daarnaast is er andersom de individuele mogelijkheid om het kapitaal bestemd voor ouderdomspensioen geheel of gedeeltelijk om te zetten in kapitaal bestemd voor partnerpensioen. In de nieuwe pensioenregeling kan dat maximaal tot een niveau waarbij de hoogte van het partnerpensioen gelijk is aan de hoogte van het ouderdomspensioen. Hierbij wordt geen rekening gehouden met een eventueel bijzonder partnerpensioen voor de ex-partner. Op deze manier is het mogelijk de partnerpensioendekking iets hoger vast te stellen dan de standaard 70% van het ouderdomspensioen, bijvoorbeeld in een situatie dat de partner geen eigen inkomsten heeft. Het pensioen kan op deze manier gelijk blijven na het overlijden van de deelnemer. De omzetting is beperkt tot de verhouding 100:100 om calculerend gedrag te voorkomen, bijvoorbeeld bij (ernstige) zieke op het moment van pensioneren. Een verdere uitruil zou bij selectiegedrag een te grote bijdrage van het collectief vragen in relatie tot de premie.

Keuzes uitkeringspatroon
Bij de ingang van het pensioen kan er behoefte zijn aan een afwijkend uitkeringspatroon. Zo is er veelal behoefte aan een hogere uitkering tot het moment dat de AOW-uitkering van de betrokkene ingaat. Wettelijk is een dergelijk tijdelijk hoger pensioen mogelijk als specifieke invulling van een zogenoemde hoog-laag constructie. In het spraakgebruik wordt een dergelijke herschikking een overbruggingspensioen genoemd. De nieuwe regeling bevat de mogelijkheid een deel van het pensioen naar voren te halen om de periode tot de ingang van de AOW-uitkering te overbruggen.

Daarnaast kan er behoefte zijn een deel van het pensioen naar voren te halen, vanwege de verwachting dat het uitgavenpatroon de eerste jaren van de pensionering hoger zal zijn dan de latere jaren. Het is daarom in de nieuwe regeling mogelijk het pensioen jaarlijks met een vast percentage te laten dalen tot maximaal de wettelijk maximale daling. De eerste uitkering is als gevolg van de jaarlijkse daling hoger. De resultaten die van invloed zijn op de variabele uitkering worden verwerkt met inbegrip van een dergelijke vaste daling. Een vaste daling van 1% en een resultaat (waaronder beleggingsrendement) van 2,5% in het uitkeringscollectief in een specifiek jaar leidt bijvoorbeeld tot een stijging van de uitkering van 1,5% in dat jaar.

Er kan ook behoefte zijn aan een uitkering die jaarlijks met een vast percentage stijgt, bijvoorbeeld om de kans om de inflatie bij te houden groter te maken. Een vaste stijging is in de nieuwe pensioenregeling eveneens mogelijk. Ook hier worden de vaste stijging en de resultaten binnen het uitkeringscollectief bij elkaar opgeteld. Een keuze voor een vaste stijging heeft een lagere eerste uitkering tot gevolg.

Reserve voor stabiliseren van de uitkeringen

Bij een keuze voor een flexibele premieregeling is een risicodelingsreserve verplicht voor een verplichtgestelde regeling als die van SPH. Het doel van de reserve is binnen enkele randvoorwaarden vrij in te vullen. Het doel van de reserve is bepalend voor de benodigde hoogte. Wettelijk is bepaald dat de afspraken rond de reserve evenwichtig moeten zijn. Daar wordt onder meer onder verstaan dat een bepaalde generatie binnen de pensioenregeling niet uitsluitend baten of uitsluitend lasten mag hebben van de reserve.

De nieuwe pensioenregeling bevat een relatief beperkte reserve om zodoende ook meer ruimte te hebben voor de persoonlijke pensioenvermogens. In het standaard uitkeringscollectief wordt een reserve aangehouden waarmee de uitkeringen worden gestabiliseerd. Daarbij is het doel dalingen groter dan 2% per jaar aan te vullen vanuit de reserve

De risicodelingsreserve wordt gevuld vanuit het persoonlijke pensioenkapitaal bij toetreding tot het uitkeringscollectief. Hiermee dragen gepensioneerden bij inkoop bij aan de reserve waarvan zij later in een slechtweerscenario pensioenverlagingen kunnen opvangen. Op voorhand is dit een evenwichtige opzet. Ieder draagt evenveel bij en kan in principe evenveel profiteren. Bij toetreding tot het standaard uitkeringscollectief is de bijdrage aan de reserve 3% van het persoonlijk pensioenvermogen. De totale reserve kan maximaal oplopen tot 6% van het totale uitkeringscollectief. Het surplus boven 6% wordt toegevoegd aan de persoonlijke pensioenvermogens.

Het invaarverzoek en de invaarmethode

SPH wordt door de BPV verzocht de opgebouwde pensioenaanspraken en ingegane uitkeringen om te zetten in aanspraken en uitkeringen volgens de nieuwe pensioenregeling (ook wel: invaren). In dit hoofdstuk komen de overwegingen bij het invaarverzoek en de methode van invaren aan de orde.

Waarom invaren?

Een nieuwe pensioenregeling geldt in principe alleen voor het pensioen dat wordt opgebouwd vanaf het moment dat de pensioenregeling wordt gewijzigd. Ook in de huidige pensioenregeling is dat terug te zien: Vanaf 1 januari 2022 bouwen huisartsen op in een premieregeling. De pensioenaanspraken in de uitkeringsregeling van vóór 2022 zijn door de wijziging op 1 januari 2022 niet gewijzigd. De wijziging van de pensioenreling in het kader van de Wet toekomst pensioenen heeft echter een bijzonder karakter. De wetgever gaat er namelijk vanuit dat niet alleen de pensioenregeling voor de toekomst wordt aangepast, maar dat ook alle bestaande opgebouwde pensioenaanspraken en ingegane pensioenuitkeringen worden omgezet naar aanspraken en uitkeringen volgende die nieuwe pensioenregeling. Het zogenoemde invaren heeft als voordeel dat alle pensioenaanspraken en -rechten zo veel mogelijk bij elkaar in één regeling worden gehouden. Invaren is niet wettelijk verplicht, maar is wel het uitgangspunt. De BPV doet alleen in het geval dat invaren onevenredig ongunstig is voor (voormalig) deelnemers en uitkeringsgerechtigden geen verzoek aan SPH om in te varen.

De BPV oordeelt dat het op voorhand niet onevenredig ongunstig is voor (voormalig) deelnemers en uitkeringsgerechtigden om in te varen. Bovendien levert invaren voordelen op ten opzichte van niet invaren. Zo kunnen de benodigde wettelijke reserves en de risicodelingsreserve bij aanvang worden gevuld, zodat deze direct goed functioneren. Ook levert invaren aanzienlijke administratieve en communicatieve voordelen op, aangezien er in dat geval niet meerdere regelingen afzonderlijk hoeven te worden geadministreerd en daarover hoeft te worden gecommuniceerd. Die voordelen levert vervolgens weer kostenvoordelen op. Wel is het van belang om een kader vast te stellen waarbinnen zodanig ingevaren kan worden dat de transitie evenwichtig uitpakt. Dat kader is in dit transitieplan opgenomen. De BPV doet dan ook het verzoek aan SPH om in te varen, mits aan de invaardoelstellingen opgenomen in dit transitieplan kan worden voldaan.

Methode van invaren

Invaren is het omzetten van de bestaande pensioenaanspraken en ingegane uitkeringen naar pensioenaanspraken in de nieuwe regeling. In de nieuwe regeling zijn die aanspraken en rechten uit te drukken in een pensioenkapitaal. Voor uitkeringsgerechtigden wordt van dat pensioenkapitaal een uitkering afgeleid. Naast het omzetten van de bestaande aanspraken en rechten in pensioenkapitalen, wordt ook de buffer die er op het transitiemoment is verdeeld. Dit betekent dat alle (voormalige) deelnemers en pensioengerechtigden binnen het fonds een extra kapitaal uit de buffer krijgen.

De manier waarop het invaarkapitaal wordt berekend, is wettelijk voorgeschreven. Daarbij kan SPH kiezen voor de ‘standaardmethode’ en de ‘VBA-methode’. Het uitgangspunt is volgens de wetgever dat gebruik wordt gemaakt van de standaardmethode, tenzij de VBA-methode beter past bij het betreffende pensioenfonds.

Het is van belang dat met de gekozen invaarmethode voldoende rekening gehouden kan worden met de bijzondere kenmerken van de opgebouwde aanspraken en de huidige pensioenregeling. Een van die bijzondere kenmerken is dat in de uitkeringsregeling tot 1 januari 2022 een deel van de premie was bedoeld voor voorwaardelijke toeslagverlening. Die premie zit voor een aanzienlijk deel in de huidige buffer. Daardoor moet er bij het op één moment verdelen van de buffer rekening mee worden gehouden dat het uitzicht op toekomstige toeslagverlening afneemt met de leeftijd van de deelnemer. Daarnaast zijn er binnen het fonds aanspraken waarop een onvoorwaardelijke toeslagverlening van toepassing is en er zijn pensioenaanspraken ondergebracht bij keuzeverzekeraars, waarop bij SPH voorwaardelijk toeslagen worden verleend.

Binnen de standaardmethode zijn er voldoende mogelijkheden om bij de transitie rekening te houden met de bijzondere kenmerken van de regeling en de opgebouwde aanspraken bij SPH. Het gebruik maken van de VBA-methode heeft in de visie van de BPV geen meerwaarde. De BPV adviseert SPH dan ook gebruik te maken van de standaardmethode, inclusief de wettelijke ruimte om vervolgens van die uitkomsten af te wijken ten behoeve van de evenwichtigheid van de transitie.

Compensatie

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op compensatie voor de eventuele nadelige gevolgen van het afschaffen van de doorsneesystematiek.

Afschaffen doorsneesystematiek en compensatie van nadeel

Veel pensioenregelingen in Nederland kennen een uitkeringsregeling, waarbij zowel de premie als het pensioen dat daarmee wordt opgebouwd voor alle leeftijden procentueel gelijk is. De waarde (of kostprijs) van de pensioenopbouw in een uitkeringsregeling is voor de jonge deelnemer echter lager dan de premie en voor de oudere deelnemer is de waarde juist hoger dan de premie. Hierdoor is er sprake van een solidariteitsstroom van jonge deelnemers naar oudere actieve deelnemers. Dit wordt ook wel de doorsneesystematiek genoemd.

Met de Wet toekomst pensioenen worden alle regelingen gewijzigd in premieregelingen met een voor iedereen gelijke premie. De premie wordt dan alleen nog voor het eigen pensioenvermogen gebruikt. De afschaffing van de doorsneesystematiek kan nadelig zijn voor deelnemers. De wetgever heeft om die reden in de Wet toekomst pensioenen de mogelijkheid gegeven voor dat nadelige effect te compenseren, eventueel op het moment van invaren bij het verdelen van het vermogen.

Premieregeling vanaf 1 januari 2022

Voor de pensioenregeling van huisartsen geldt dat op 1 januari 2022 de overstap is gemaakt van een uitkeringsregeling naar een premieregeling. Waar bij veel pensioenfondsen de doorsneesystematiek wordt afgeschaft bij de overgang naar een pensioenregeling in het kader van de Wet toekomst pensioenen, is de doorsneesystematiek in de regeling van huisartsen al op 1 januari 2022 afgeschaft.

Voorafgaand aan de invoering van de premieregeling op 1 januari 2022 is berekend dat de impact van het afschaffen van de doorsneesystematiek in de pensioenregeling van huisartsen zeer beperkt is, zowel op totaalniveau als op het niveau van de individuele deelnemer. Het te verwachten pensioen zou maximaal 0,5% lager kunnen uitkomen bij een 43-jarige met volledig normpensioen in de uitkeringsregeling. De impact is lager bij jongere en oudere deelnemers en als er geen sprake was van een volledig normpensioen.

Compensatie niet nodig voor evenwichtige transitie

De BPV heeft bij de doelstellingen en maatstaven bij het invaren - die verderop aan de orde komen - expliciet gekeken naar de transitie-effecten bij de verschillende leeftijdscohorten. Met name dat bij het verdelen van de buffer een deel van het vermogen leeftijdsafhankelijk wordt verdeeld, draagt eraan bij dat bepaalde leeftijdscohorten niet of nauwelijks meer nadelige transitie-effecten ondervinden van de transitie dan andere leeftijdscohorten. Om die reden is het niet nodig bij de transitie specifieke leeftijdscohorten separaat alsnog te compenseren voor de geringe nadelige effecten van de afschaffing van de doorsneesystematiek op 1 januari 2022.

De doelstellingen bij het invaren

Om tot een evenwichtige transitie te komen, stelt de BPV doelstellingen vast bij het invaren. Bij elke doelstelling worden maatstaven en bijbehorende bandbreedtes vastgesteld om te kunnen beoordelen of de doelstellingen worden behaald. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de doelstellingen, maatstaven en bandbreedtes.

De BPV is van mening dat de transitie evenwichtig kan plaatsvinden als aan de volgende doelstelling wordt voldaan:

1. *Elke deelnemer krijgt minimaal de waarde van de pensioenaanspraak / het pensioenrecht mee.*
2. *De reserves van de nieuwe pensioenregeling worden gevuld bij invaren.*
3. *Bij het evenwichtig verdelen van de buffer houden we rekening met de in het verleden niet verleende toeslagen en de potentiële toekomstige toeslagen; en met de andere kenmerkende eigenschappen van de bestaande regeling en de opgebouwde aanspraken.*
4. *De uitkering van pensioengerechtigden (gecorrigeerd voor een anders dan gelijkblijvend uitkeringspatroon) en het pensioenvooruitzicht van actieve deelnemers en slapers gaan bij invaren niet omlaag.*

Om de (verwachte) uitkomsten van de transitie goed aan deze doelstellingen te kunnen toetsen, koppelt de BPV aan alle doelstellingen één of meerdere maatstaven en bijbehorende bandbreedtes. Op deze manier is het mogelijk de transitie-effecten objectiveerbaar te maken en rekening te houden met een toekomst die nooit met zekerheid is te voorspellen.

DOELSTELLING 1

'Elke deelnemer krijgt minimaal de waarde van de pensioenaanspraak / het pensioenrecht mee.'

Maatstaf en bandbreedte doelstelling 1

- Het persoonlijk pensioenvermogen minus de voorziening pensioenverplichtingen met als bandbreedte ≥ 0

Deze doelstelling en bijbehorende maatstaf betekent dat op het invaarmoment iedere deelnemer (daaronder inbegrepen gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en ex-partners) minimaal de waarde van zijn of haar pensioenaanspraak of pensioenrecht 'meekrijgt' bij de start van de nieuwe pensioenregeling. Zou dat niet het geval zijn, dan worden de pensioenaanspraken en/of rechten gekort (verlaagd). Dat acht de BPV niet evenwichtig.

DOELSTELLING 2

'De reserves van de nieuwe pensioenregeling worden gevuld bij invaren.'

Er is in de nieuwe regeling sprake van meerdere reserves. Van een tweetal reserves is het wettelijk verplicht de reserves te vullen bij het invaren, te weten de operationele reserve en het minimaal vereist eigen vermogen. De reserve die bedoeld is om de ingegane uitkeringen te stabiliseren, de risicodelingsreserve, kan worden gevuld bij invaren, maar dat is niet verplicht. De BPV acht het noodzakelijk om de risicodelingsreserve direct bij invaren te vullen, zodat de reserve bij aanvang ook daadwerkelijk kan functioneren om de uitkeringen te stabiliseren. Daarnaast zou een eerste vulling door de eerste deelnemers die pensioneren na de transitie onevenwichtig uitpakken, aangezien deze deelnemers zelf geen baat kunnen hebben bij de vulling, omdat die vulling in dat geval bij aanvang te gering is.

Maatstaven en bandbreedtes doelstelling 2

- De initiële vulling van de risicodelingsreserve vanuit de buffer (CSP) / vanuit het persoonlijke pensioenvermogen (CVP) met als bandbreedte 3% van het uitkeringscollectief; geen afwijking.
- De bijdrage van de niet pensioengerechtigden aan de risicodelingsreserve met als bandbreedte 0%; geen afwijking.

De doelstelling wordt getoetst aan twee maatstaven. De eerste heeft betrekking op de vulling van de risicodelingsreserve bij invaren. De bandbreedte hierbij is exact (dus geen afwijking van) het percentage van het persoonlijk pensioenvermogen (3%) dat een deelnemer zou moeten afdragen aan de risicodelingsreserveals hij of zij in de nieuwe regeling voor het eerst uitkeringsgerechtigd zou worden.

Deze maatstaf maakt duidelijk dat de risicodelingsreserve voor uitkeringsgerechtigden in de uitkeringsregeling van vóór 1 januari 2022 en de uitkeringsgerechtigden in het Collectief Stabiel Pensioen (CSP) in de huidige pensioenregeling vanuit de buffer wordt gevuld. Ook maakt deze maatstaf duidelijk dat alle pensioengerechtigden in het Collectief Variabel Pensioen (CVP) op het transitiemoment vanuit het persoonlijk pensioenvermogen bijdragen aan de vulling van de risicodelingsreserve. Die bijdrage is evenwichtig, omdat de buffer niet is bedoeld voor verhogingen van deze variabele pensioenen. Het zou niet evenwichtig zijn als deze uitkeringsgerechtigden wel baat hebben bij een reserve die vanuit de buffer is gevuld.

De tweede maatstaf heeft specifiek betrekking op de bijdrage van de niet-pensioengerechtigden aan de initiële vulling van de risicodelingsreserve. De achtergrond bij deze maatstaf is dat in de nieuwe regeling deelnemers bijdragen aan de risicodelingsreserve op het moment dat de pensioenuitkering ingaat. Als de risicodelingsreserve gevuld wordt vanuit de buffer, dragen actieve deelnemers en slapers de facto twee keer bij aan de risicodelingsreserve. De buffer behoort immers mede toe aan de actieve deelnemers en slapers en zij dragen in de toekomst nog een keer bij als hun uitkering start. Dat acht de BPV niet evenwichtig.

DOELSTELLING 3

'Bij het evenwichtig verdelen van de buffer houden we rekening met de in het verleden niet verleende toeslagen en de potentiële toekomstige toeslagen; en met de andere kenmerkende eigenschappen van de bestaande regeling en de opgebouwde aanspraken.'

Deze doelstelling heeft meerdere achtergronden. Ten eerste is een specifiek kenmerk van de uitkeringsregeling tot 1 januari 2022 dat in de premie een opslag was opgenomen voor toekomstige toeslagverlening. Die toeslagverlening is weliswaar voorwaardelijk (oftewel, afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds en een bestuursbesluit), maar een aanzienlijk deel van de buffer is wel bedoeld voor toekomstige toeslagverlening. Bij het verdelen van de buffer is het van belang daarmee rekening te houden, omdat niet iedere leeftijd evenveel 'uitzicht' heeft op de nog niet verleende toeslagen. Er zijn ook gemiste toeslagen uit het verleden. Het is in het verleden niet altijd mogelijk geweest een toeslag te geven die gelijk is aan de toeslagambitie. Ook daar moet bij het verdelen van de buffer rekening mee worden gehouden. Een andere achtergrond is dat de populatie bij SPH opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten heeft met verschillende bijzondere kenmerken. Zo zijn er aanspraken in de uitkeringsovereenkomst en de premieovereenkomst, er zijn aanspraken ondergebracht bij keuzeverzekeraars en er zijn aanspraken waarvoor (deels) een onvoorwaardelijke

toeslagverlening geldt. Het verdelen van de buffer zonder rekening te houden met deze bijzondere kenmerken zou onevenwichtig uitpakken.

Maatstaven en bandbreedtes doelstelling 3

- De procentuele vergelijking tussen het netto profijt van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling met als bandbreedte voor actieven en pensioengerechtigden -5% tot +5%,met als bandbreedte voor gewezen deelnemers (slapers) -25% tot +25%, en met als bandbreedte voor nabestaanden met een ingegaan nabestaandenpensioen -15% tot +15%.
- De procentuele vergelijking tussen de toedeling van de buffer over de aanspraken bij de keuzeverzekeraars en de toedeling van de buffer over de aanspraken bij het fonds met als bandbreedte 100%, geen afwijking.
- De hoogte van de buffer over de aanspraak op onvoorwaardelijke toeslagverlening met als bandbreedte de kleinste uitkomst van 0% en de wettelijk minimale toedeling; geen afwijking.
- De hoogte van de buffer over de opgebouwde kapitalen in de premieregeling en de ingegane uitkeringen in het collectief variabel pensioen (CVP) met als bandbreedte 0%; geen afwijking.

Deze doelstelling wordt getoetst aan zes maatstaven. De eerste drie maatstaven (verwoord in de eerste bullet) hebben betrekking op het nettoprofijteffect van de transitie. Het netto profijt van een pensioenregeling is het verschil tussen de waarde van de te verwachten toekomstige pensioenuitkeringen en de waarde van de toekomstige premie-inleg. Het nettoprofijteffect van de transitie is de vergelijking tussen het netto profijt van de oude regeling en het netto profijt van de nieuwe regeling, inclusief het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten. Daarbij gaan we uit van dezelfde premie-inleg in de oude en nieuwe regeling. De som van deze effecten is altijd 0. Dat betekent dat de verdeling van het nettoprofijteffect over de verschillende leeftijd iets zegt over de verdeling van de transitie-effecten tussen de verschillende leeftijden. De reden dat voor slapers de bandbreedte ruimer is, is dat het voor de hand ligt dat zij elders pensioen opbouwen. Ook voor de nabestaandenpensioenuitkeringen is een bredere bandbreedte nodig dan de bandbreedte voor ingegane ouderdomspensioenen. De directe verhoging van de uitkering als gevolg van het toedelen van de buffer werkt voor jongere nabestaanden sterk door in het (positieve) nettoprofijteffect.

De andere drie maatstaven hebben betrekking op bijzondere aanspraken en -rechten in de huidige pensioenregeling. In de eerste plaats is het de bedoeling de buffer bij aanspraken ondergebracht bij keuzeverzekeraars op dezelfde manier te verdelen als bij aanspraken ondergebracht bij SPH zelf. De achtergrond daarbij is dat over deze aanspraken in de huidige regeling dezelfde toeslagverlening geldt als de aanspraken bij SPH. Een andere verdeling is daarom in de visie van de BPV onevenwichtig.

Het vermogen dat hoort bij de voorziening van de opgebouwde pensioenaanspraken en ingegane uitkeringen, wordt meegegeven bij het invaren. Daarin is ook de voorziening voor onvoorwaardelijke toeslagverlening opgenomen. Het ligt niet voor de hand een gelijk deel van de buffer mee te geven over aanspraken waarvoor geen voorwaardelijke toeslagverlening geldt. De huidige buffer is immers voornamelijk daarvoor bedoeld. Het gaat dan om aanspraken waarvoor een onvoorwaardelijke toeslagverlening geldt en opgebouwde aanspraken in de premieregeling en ingegane pensioenen in het Collectief Variabel Pensioen. Op deze aanspraken wordt zo weinig mogelijk van de buffer meegegeven, met inachtneming van eventuele wettelijke minima.

DOELSTELLING 4

‘De uitkering van pensioengerechtigden (gecorrigeerd voor een anders dan gelijkblijvend uitkeringspatroon) en het pensioenvooruitzicht van actieve deelnemers en slapers gaan bij invaren niet omlaag.’

Deze doelstelling heeft als achtergrond dat – los van de verdeling van de buffer – deelnemers er niet ‘op achteruit’ gaan als gevolg van de transitie. De maatstaven hiervoor zijn verschillende soorten berekeningen van het verschil in de hoogte van het (verwachte) pensioen in de oude regeling en de nieuwe regeling.

Maatstaven en bandbreedtes doelstelling 4

Actieve deelnemers

- De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van actieven in een mediaan scenario (UPO-bedragen; 50% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling met een bandbreedte van ≥ 100%
- De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van actieven in een pessimistisch scenario (UPO-bedragen; 5% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling met een bandbreedte van ≥ 90%
- De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van actieven in een optimistisch scenario (UPO-bedragen; 95% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling met een bandbreedte van ≥ 100%

Voor *actieve deelnemers* gelden drie maatstaven. Die maatstaven hebben betrekking op stochastische doorrekeningen. Dat zijn berekeningen waarbij 10.000 door De Nederlandsche Bank gepubliceerde economische scenario’s zijn doorgerekend en de uitkomsten van klein naar groot zijn gesorteerd. Het middelste scenario is het mediane scenario, het scenario waar slechts 5% van de uitkomst slechter is, is het pessimistische scenario en het scenario waar slechts 5% van de uitkomsten beter is, is het optimistische scenario. Alleen in het pessimis-

tische scenario wordt een achteruitgang van 10% geaccepteerd. Deze beperkte verlaging wordt geaccepteerd, omdat deze deelnemers in de nieuwe regeling weliswaar een iets hoger risico lopen, daar naar verwachting ook voor worden beloond met een hogere mediane pensioenverwachting.

Maatstaven en bandbreedtes doelstelling 4
Gepensioneerden

- De procentuele vergelijking tussen de eerste uitkering na en de laatste uitkering vóór invaren (gecorrigeerd voor een anders dan gelijkblijvend uitkeringspatroon) met een bandbreedte van ≥ 100% minus bijdrage aan risicodelingsreserve
- De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van gepensioneerden in een mediaan scenario (UPO-bedragen; 50% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling met een bandbreedte van ≥ 100%
- De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van gepensioneerden in een pessimistisch scenario (UPO-bedragen; 5% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling met een bandbreedte van ≥ 100%
- De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van gepensioneerden in een optimistisch scenario (UPO-bedragen; 95% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling met een bandbreedte van ≥ 100%

Voor *gepensioneerden* gelden vier maatstaven. Eén maatstaf heeft betrekking op de eerste uitkering in de nieuwe regeling. Die mag na invaren niet lager zijn dan de laatste uitkering in de huidige regeling, na aftrek van een bijdrage aan de risicodelingsreserve door pensioengerechtigden in het Collectief Variabel Pensioen. Hierbij wordt gecorrigeerd voor uitkeringen die in de huidige regeling een dalend verloop hebben. Dat betekent dat alle bestaande uitkeringen eerst fictief worden omgezet in een gelijkblijvende uitkering en worden vergeleken met een gelijkblijvende uitkering na de transitie. De andere drie maatstaven hebben betrekking op de uitkering 10 jaar na de transitie. Ook hier is sprake van stochastische doorrekeningen met een mediane, pessimistische en optimistische uitkomst. In alle drie doorrekeningen mag die uitkering niet lager zijn dan dat die zou zijn geweest in de huidige regeling.

Maatstaven en bandbreedtes doelstelling 4
Gewezen deelnemers (slapers)

- De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van slapers in een mediaan scenario (UPO-bedragen; 50% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling met een bandbreedte van ≥ 100%
- De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van slapers in een pessimistisch scenario (UPO-bedragen; 5% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling met een bandbreedte van ≥ 80%
- De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van slapers in een optimistisch scenario (UPO-bedragen; 95% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling met een bandbreedte van ≥ 100%

Voor *slapers* gelden drie maatstaven. Die maatstaven hebben evenals bij de actieve deelnemers betrekking op stochastische doorrekeningen. Alleen in het pessimistische scenario wordt een achteruitgang van 20% geaccepteerd. Deze verlaging wordt geaccepteerd, omdat deze deelnemers in de nieuwe regeling weliswaar een iets hoger risico lopen, daar naar verwachting ook voor worden beloond met een hogere mediane pensioenverwachting. Het is te rechtvaardigen dat in het pessimistische scenario een grotere achteruitgang wordt geaccepteerd dan bij de actieve deelnemers, vanwege het ontbreken van de nieuwe opbouw. Nieuwe opbouw werkt remmend op de te verwachten achteruitgang in het pessimistische scenario. De verwachting is dat slapers die nieuwe opbouw bij een andere pensioenuitvoerders zullen hebben.

Maatstaven en bandbreedtes doelstelling 4
Nabestaanden met een ingegaan nabestaandenpensioen

- De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van nabestaanden met een ingegaan nabestaandenpensioen in een mediaan scenario (UPO-bedragen; 50% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling met een bandbreedte van ≥ 100%
- De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van nabestaanden met een ingegaan nabestaandenpensioen in een pessimistisch scenario (UPO-bedragen; 5% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling met een bandbreedte van ≥ 85%
- De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van nabestaanden met een ingegaan nabestaandenpensioen in een optimistisch scenario (UPO-bedragen; 95% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling met een bandbreedte van ≥ 100%

Voor de *pensioenverwachting voor nabestaanden* in het pessimistische scenario is een bandbreedte nodig die lager ligt dan 100%. De reden is dat er bij deze nabestaanden – net als bij slapers - geen sprake is van nieuwe premie-inleg. Dat heeft tot gevolg dat het dempende effect van die nieuwe premie ontbreekt en de pensioenverwachting lager kan uitkomen, met name bij jongere nabestaanden.

Arbeidsongeschikten met een arbeidsongeschiktheidspensioen

De uitvoeringsorganisatie van het pensioenfonds heeft aangegeven na de transitie geen uitvoering te geven aan arbeidsongeschiktheidspensioen. Het pensioenfonds gaat daarom op zoek naar een andere oplossing.

Het ligt in de lijn der verwachting dat de lopende arbeidsongeschiktheidspensioenuitkeringen zullen worden herverzekerd binnen het pensioenfonds of overgedragen aan een verzekeraar. In dat geval zal de hoogte van de ingegane arbeidsongeschiktheidspensioenuitkeringen niet wijzigen als gevolg van de transitie. Ook de onvoorwaardelijke toeslagverlening van 2% per jaar zal in stand blijven.

Doelstelling, maatstaven en bandbreedtes (schematisch)

De onderstaande tabel bevat alle doelstelling, maatstaven en bandbreedtes die hiervoor zijn beschreven.

DOELSTELLING 1

Elke deelnemer krijgt de waarde van de pensioenaanspraak / het pensioenrecht mee

MAATSTAF	BANDBREEDTE
Persoonlijke pensioenvermogen minus VPV	≥ 0

DOELSTELLING 2

De reserves van de nieuwe pensioenregeling worden gevuld bij invaren

MAATSTAF	BANDBREEDTE
De initiële vulling van de risicodelingsreserve vanuit de buffer (CSP) / vanuit het persoonlijke pensioenvermogen (CVP)	3% van het uitkeringscollectief; geen afwijking
De bijdrage van de niet pensioengerechtigden aan de risicodelingsreserve	0%; geen afwijking

DOELSTELLING 3

Bij het evenwichtig verdelen van de buffer houden we rekening met de in het verleden niet verleende toeslagen en de potentiële toekomstige toeslagen; en met de andere kenmerkende eigenschappen van de bestaande regeling en de opgebouwde aanspraken

MAATSTAF	BANDBREEDTE
De **procentuele vergelijking** tussen het **netto profijt** van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling	Voor actieven en gepensioneerden -5% tot +5% Voor slapers -25% tot +25% Voor nabestaanden met een ingegaan nabestaandenpensioen -15% tot +15%
De **procentuele vergelijking** tussen de toedeling van de **buffer** over de **aanspraken bij de keuzeverzekeraars** en de toedeling van de buffer over de **aanspraken bij het fonds**	100%; geen afwijking
De **hoogte van de buffer** over de aanspraak op onvoorwaardelijke toeslagverlening	De kleinste uitkomst van 0% en de wettelijk minimale toedeling; geen afwijking
De **hoogte van de buffer** over de opgebouwde kapitalen in de premieregeling en de ingegane uitkeringen in het collectief variabel pensioen (CVP)	0%; geen afwijking

DOELSTELLING 4

De uitkering van pensioengerechtigden (gecorrigeerd voor een anders dan gelijkblijvend uitkeringspatroon) en het pensioenvooruitzicht van actieve deelnemers en slapers gaan bij invaren niet omlaag

MAATSTAF	BANDBREEDTE
De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van actieven in een mediaan scenario (UPO-bedragen; 50% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling	≥ 100%
De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van actieven in een pessimistisch scenario (UPO-bedragen; 5% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling	≥ 90%
De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van actieven in een optimistisch scenario (UPO-bedragen; 95% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling	≥ 100%
De procentuele vergelijking tussen de eerste uitkering na en de laatste uitkering vóór invaren (gecorrigeerd voor een anders dan gelijkblijvend uitkeringspatroon)	≥ 100% (minus bijdrage aan risicodelingsreserve)
De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van gepensioneerden in een mediaan scenario (UPO-bedragen; 50% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling	≥ 100%
De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van gepensioneerden in een pessimistisch scenario (UPO-bedragen; 5% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling	≥ 100%
De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van gepensioneerden in een optimistisch scenario (UPO-bedragen; 95% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling	≥ 100%
De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van slapers in een mediaan scenario (UPO-bedragen; 50% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling	≥ 100%
De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van slapers in een pessimistisch scenario (UPO-bedragen; 5% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling	≥ 80%
De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van slapers in een optimistisch scenario (UPO-bedragen; 95% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling	≥ 100%
De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van nabestaanden met een ingegaan nabestaandenpensioen in een mediaan scenario (UPO-bedragen; 50% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling	≥ 100%
De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van nabestaanden met een ingegaan nabestaandenpensioen in een pessimistisch scenario (UPO-bedragen; 5% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling	≥ 85%
De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van nabestaanden met een ingegaan nabestaandenpensioen in een optimistisch scenario (UPO-bedragen; 95% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling	≥ 100%

Afwijkingen van de uitkomst van de standaardregel

De manier waarop het invaarkapitaal wordt berekend, is wettelijk voorgeschreven. Daarbij is de standaardmethode het uitgangspunt. Een onderdeel van de standaardmethode is de standaardregel. Van de uitkomsten van de standaardregel kan worden afgeweken ten behoeve van een evenwichtige transitie. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de elementen waar wordt afgeweken van de uitkomsten van de standaardregel om te komen tot een evenwichtige transitie.

Maatstaven waarvoor afwijken van de uitkomsten van de standaardregel nodig is

Voor een aantal maatstaven is het nodig af te wijken van de uitkomst van de standaardregel en zodoende de bijbehorende doelstelling te behalen.[3] Het gaat om een aantal maatstaven behorend bij de doelstellingen 2 en 3.

[3] *De mogelijkheid en voorwaarden om af te wijken van de uitkomsten van de standaardregel (als onderdeel van de standaardmethode) is vastgelegd in artikel 145m lid 6 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.*

Rekening houden met verleden en toekomst en nettoprofijteffecten

Een belangrijk specifiek kenmerk van de regeling van SPH van vóór 1 januari 2022 is dat in de premie een opslag was opgenomen voor toekomstige toeslagverlening. Die toeslagverlening is weliswaar voorwaardelijk (oftewel, afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds en een bestuursbesluit), maar een aanzienlijk deel van de buffer is wel bedoeld voor toekomstige toeslagverlening. Bij het verdelen van de buffer is het van belang daarmee rekening te houden, omdat niet deelnemers van iedere leeftijd evenveel 'uitzicht' hebben op de nog niet verleende toeslagen. Er zijn ook gemiste toeslagen uit het verleden. Het is in het verleden niet altijd mogelijk geweest een toeslag te geven die gelijk is aan de toeslagambitie. Ook daar moet bij het verdelen van de buffer rekening mee worden gehouden. De maatstaf in relatie tot het nettoprofijteffect bij doelstelling 2 ziet erop dat met verleden en toekomst rekening wordt gehouden. Het toepassen van de standaardregel zonder daarvan af te wijken, pakt in relatie tot de nettoprofijteffecten onevenwichtig uit. De standaardregel zonder afwijkingen betekent namelijk (afhankelijk van de gekozen spreidingstermijn) een grotendeels gelijke verdeling van het vermogen over de leeftijdscohorten.

Om recht te doen aan het feit dat een deel van de buffer is bedoeld voor toekomstige toeslagverlening, is het nodig om een deel van de buffer leeftijdsafhankelijk te verdelen, waarbij de procentuele toedeling afneemt met de leeftijd. Een ander deel van de buffer is juist bedoeld voor in het verleden gemiste toeslagen. Om daar recht aan te doen, is het nodig dat deel leeftijdsonafhankelijk te verdelen. De standaardregel kent echter maar één manier om het vermogen te verdelen. Er is maar één zogenoemde spreidingstermijn mogelijk voor het gehele vermogen.

Om die reden wordt na het toepassen van de standaardregel (met één spreidingstermijn) zodanig afgeweken van de uitkomsten van die standaardregel dat er de facto sprake is van twee spreidingstermijnen. Eén deel kent een spreidingstermijn van 1 jaar, hetgeen betekent dat dit deel volledig leeftijdsonafhankelijk wordt verdeeld. Dit deel heeft betrekking op het vermogen dat is bedoeld voor in het verleden niet verleende toeslagen. Het andere deel kent de facto een spreidingstermijn van 100 jaar, hetgeen betekent dat dit deel volledig leeftijdsafhankelijk wordt verdeeld. Hoe jonger de deelnemer, hoe groter de procentuele toedeling. Dit deel van het vermogen is bedoeld voor toekomstige toeslagen. Hoe jonger de deelnemer, hoe groter het uitzicht op niet verleende toeslagen. De verhouding tussen de beide vermogensdelen is 30% met een spreidingstermijn van 1 jaar en 70% met een spreidingstermijn van 100 jaar.

Pensioenaanspraken en -rechten ondergebracht bij keuzeverzekeraars

SPH heeft in het verleden aan deelnemers de mogelijkheid geboden aanspraken onder te brengen bij keuzeverzekeraars. Daarbij is afgesproken dat bij SPH voorwaardelijke toeslagverlening plaatsvindt over de aanspraken die bij de verzekeraar zijn ondergebracht. De achtergrond daarbij is geweest dat in de premie die werd betaald door deze deelnemers een opslag was opgenomen voor toeslagverlening (waarbij dat deel van de premie aan het fonds werd betaald). Er vindt ook nu nog voorwaardelijke toeslagverlening plaats over aanspraken die niet bij SPH zijn ondergebracht, maar bij de keuzeverzekeraars.

Het is vanwege deze afspraken onevenwichtig om deze aanspraken buiten beschouwing te laten bij het invaren en het verdelen van de buffer. Een aanzienlijk deel van de buffer is immers, gezien de financiering van de voorwaardelijke toeslagverlening via de premie, bedoeld voor toekomstige toeslagverlening, daarbij inbegrepen toekomstige toeslagverlening op de aanspraken ondergebracht bij keuzeverzekeraars. De standaardregel voorziet alleen niet in het toedelen van een deel van de buffer gerelateerd aan pensioenaanspraken en -rechten die niet bij SPH zelf zijn ondergebracht. Om deze reden moet – om toch een evenredig deel van de buffer toe te delen aan deelnemers met aanspraken ondergebracht bij keuzeverzekeraars – afgeweken worden van de uitkomsten van de standaardregel. Er wordt zodoende zodanig vermogen verschoven van alle andere gerechtigden naar de deelnemers met aanspraken bij keuzeverzekeraars dat de toedeling van de buffer gelijk is aan de situatie dat de aanspraken bij SPH zelf zouden zijn ondergebracht.

Pensioenaanspraken en -rechten waarvoor onvoorwaardelijke toeslagverlening geldt

Voor een klein deel van de pensioenaanspraken en -rechten geldt dat er sprake is van onvoorwaardelijke toeslagverlening. Het gaat daarbij zowel om een 'echte' vaste verhoging als om een minimale toeslagverlening met daar boven een voorwaardelijk toeslagverlening. Een onvoorwaardelijke toeslagverlening moet vooraf al zijn gefinancierd. Als gevolg van die financiering vooraf, zijn de middelen nodig voor de onvoorwaardelijke toeslagverlening al opgenomen in de voorziening voor deze aanspraken en-rechten. Die voorziening krijgen deze deelnemers sowieso mee op het transitiemoment. Als vervolgens een deel van de buffer – die bedoeld is voor voorwaardelijke toeslagverlening – ook wordt toebedeeld aan deelnemers met recht op onvoorwaardelijke toeslagverlening, zou dat dubbelop zijn en daarmee onevenwichtig. Het is daarom ten behoeve van de evenwichtigheid nodig vermogen te verschuiven van deelnemers met rechten op onvoorwaardelijke toeslagverlening naar de overige deelnemers. Die verschuiving is zodanig dat er een minimaal deel van de buffer aan deze deelnemers wordt gegeven (naar

rato van het onvoorwaardelijke deel van de toeslagverlening die van toepassing is). Het deel dat overblijft is zo dicht mogelijk bij 0, met inachtneming van het wettelijke minimum (95% van de uitkomst van de standaardregel).

Pensioenaanspraken in de premieregeling en pensioenrechten in het Collectief Variabel Pensioen (pensioenkapitalen in de huidige regeling)

De pensioenregeling vanaf 1 januari 2022 is een premieregeling. In een premieregeling is er geen sprake van toeslagverlening en is er geen buffer van toepassing. Het ligt dus voor de hand in het kader van een evenwichtige verdeling van de buffer deze niet te verdelen onder deelnemers met (naar rato) aanspraken als pensioenkapitaal in de premieregeling of uitkeringen in het Collectief Variabel Pensioen. Op het moment van schrijven van de eerste versie van dit transitieplan was de verwachting dat het ten behoeve van de evenwichtigheid mogelijk nodig zou zijn vermogen te verschuiven van deelnemers met pensioenkapitalen in de premieregeling naar de overige deelnemers. Inmiddels is in wetgeving vastgelegd dat de waarde van pensioenaanspraken en -rechten in een premieregeling gelijk mogen worden gesteld aan het daadwerkelijke pensioenkapitaal. Dat betekent dat het niet nodig is om vermogen te verschuiven om de buffer niet te verdelen onder deelnemers met (naar rato) aanspraken als pensioenkapitaal in de premieregeling of uitkeringen in het Collectief Variabel Pensioen.

Het vullen van de risicodelingsreserve door alleen pensioengerechtigden

De risicodelingsreserve wordt gevuld bij het invaren. Voor de deelnemers in de uitkeringsregeling van vóór 1 januari 2022 vindt die vulling plaats vanuit de buffer. Tegelijkertijd is een onderdeel van de nieuwe regeling – dus ná het transitiemoment - dat de buffer wordt gevuld uit het persoonlijk pensioenvermogen van een deelnemer op het moment dat het pensioen tot uitkering komt. Deze combinatie heeft een onwenselijk en onevenwichtig gevolg, namelijk dat huidige actieve deelnemers en slapers de facto twee keer bijdragen aan de vulling van de risicodelingsreserve.
Op het transitiemoment uit de buffer (die ook aan de actieve deelnemers en slapers ‘toebehoort’) en op het moment van pensioneren. Om dit onwenselijke gevolg te vermijden, wordt na toepassing van de standaardregel vermogen verschoven van de pensioengerechtigden naar de overige deelnemers. Die verschuiving is zodanig dat de facto alleen de pensioengerechtigden (niet zijnde pensioengerechtigden in het Collectief Variabel Pensioen) op het transitiemoment bijdragen aan de initiële vulling van de risicodelingsreserve.

Transitie-effecten

De transitie heeft bepaalde financiële effecten. Dit hoofdstuk bevat de uitkomst van de doorrekening van die effecten en een toets of de effecten vallen binnen de bandbreedtes die bij de maatstaven zijn vastgesteld. De veronderstelling bij de doorrekeningen is dat de dekkingsgraad op het transitiemoment 135% is. Die dekkingsgraad is ongeveer gelijk aan de dekkingsgraad op het moment van schrijven.

Uitgangspunten bij de berekeningen

Bij de doorrekening van de huidige regeling is er naast de verwachte toekomstige opbouw op basis van de huidige premieregeling – rekening gehouden met de opgebouwde aanspraken in de pensioenregeling van voor 1 januari 2022, alsook met de opgebouwde kapitalen in de huidige premieregeling. Bij de doorrekening van de nieuwe regeling worden de opgebouwde aanspraken van de oude pensioenregeling (van voor 1-1-2022), alsook de opgebouwde kapitalen in de huidige premieregeling eerst ingevaren in de nieuwe regeling. Dit startkapitaal (het persoonlijke pensioenvermogen) vormt samen met de verwachte toekomstige opbouw op basis van de nieuwe premieregeling een verwacht kapitaal op de pensioendatum, waarmee een (verwachte) uitkering aangekocht kan worden. Om een zuivere vergelijking te kunnen maken, wordt van de fictie uitgegaan dat het premieniveau in de nieuwe regeling gelijk is aan het niveau van de huidige regeling.

De maatmensen waarmee de doorrekeningen zijn gemaakt, zijn verschillende soorten actieve deelnemers, slapers en gepensioneerde deelnemers van de leeftijden vanaf 28 jaar t/m 78 jaar (per 5 jaar). De gegevens (zoals inkomen en opgebouwde aanspraken en kapitalen) van deze maatmensen zijn dusdanig gekozen dat ze een afspiegeling vormen van het gehele deelnemersbestand.

Doelstellingen 1 en 2

Voor deze doelstellingen geldt dat de maatstaven bij een dekkingsgraad van 135% worden behaald. Elke deelnemer zal in ieder geval 100% van zijn voorziening als persoonlijk pensioenvermogen ontvangen bij invaren. En ook de initiële vulling van de risicodelingsreserve (alleen door pensioengerechtigden) zal bij een dekkingsgraad van 135% geen issue zijn.

Doelstelling 3 – maatstaf netto profijt

De procentuele vergelijking tussen het netto profijt van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling. De bandbreedte is voor actieven en pensioengerechtigden -5% tot +5% en voor gewezen deelnemers (slapers) -25% tot +25%.

Bij deze maatstaf wordt het netto profijt van de nieuwe regeling vergeleken met het netto profijt van de huidige regeling. Het netto profijt is volgens de wettekst 'het verschil tussen de marktwaarde van de te verwachten pensioenuitkeringen en de marktwaarde van de toekomstige premie-inleg'. Het is wettelijk verplicht deze maatstaf op te nemen in het kader van de transitie. Als het netto profijt positief is, betekent dat dat de marktwaarde van de te verwachten pensioenuitkeringen groter is dan de marktwaarde van de toekomstige premies, gewogen over alle doorgerekende scenario's.

Een vergelijking van de nettoprofijtuitkomsten van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling zal dus vooral weergeven welke deelnemersgroepen (in termen van netto profijt) voordeel hebben van de nieuwe regeling en welke deelnemersgroepen nadeel. Door middel van de beperkte bandbreedte van -5% tot +5% beoogt de BPV dat er een niet al te grote verschuiving zit tussen de verschillende deelnemersgroepen.

Onderstaande grafiek toont de nettoprijfijteffecten (ofwel: het netto profijt in de nieuwe regeling ten opzichte van het netto profijt in de oude regeling) voor de verschillende (actieve en gepensioneerde) maatmensen bij een dekkingsgraad van 135%.

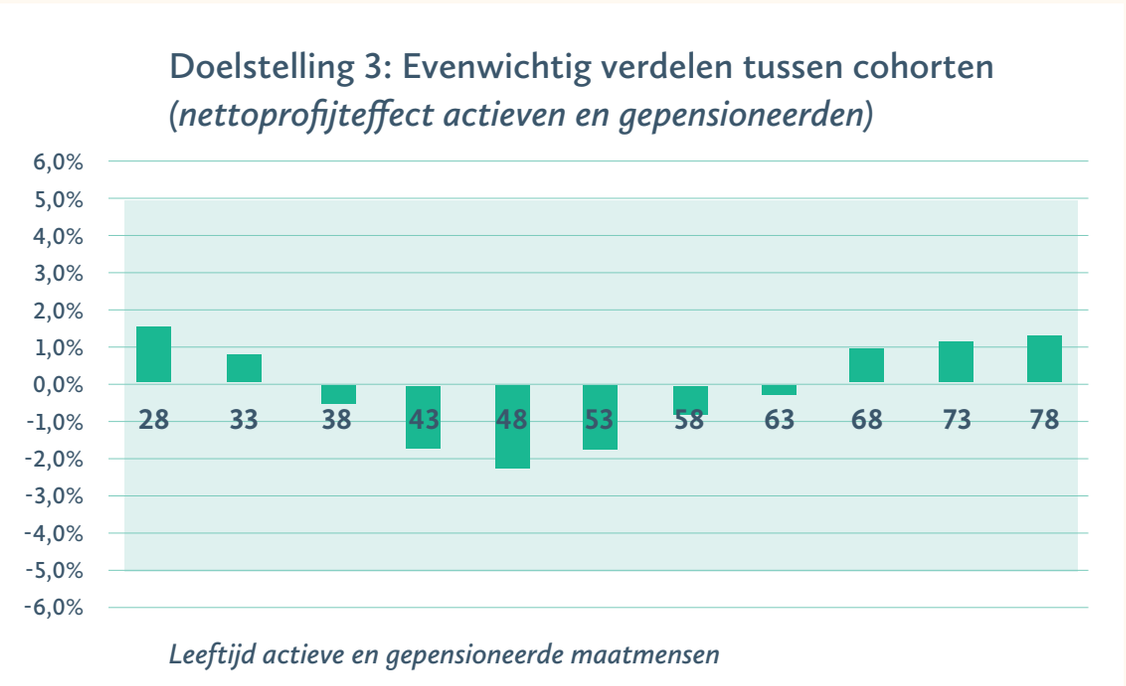

Het nettoprofijteffect is zeer beperkt verdeeld rondom de 0%-lijn en valt ruimt binnen de bandbreedte van -5% tot +5%. Eerdere doorrekeningen laten zien dat de oorzaak van dit beperkte nettoprofijteffect is dat vermogen wordt verschoven om rekening te houden met niet verleende toeslagen uit het verleden en te verwachten toeslagen in de toekomst. Zoals in het hoofdstuk 'Afwijkingen van de uitkomst van de standaardregel' toegelicht, wordt 30% van

het vermogen leeftijdsonafhankelijk verdeeld en 70% van het vermogen leeftijdsafhankelijk. Als een groter deel van het vermogen leeftijdsonafhankelijk wordt verdeeld, komen de nettoprofijteffecten verder van 0% af te liggen. Bij ouderen (rond 73 jaar) wordt deze hoger en bij oudere actieven (rond 48 jaar) lager.

Hieronder is nettoprofijteffect voor slapers opgenomen, waarbij er zowel rekening is gehouden met slapers die alleen aanspraken in de uitkeringsregeling van vóór 1 januari 2022 hebben als met slapers die daarnaast ook opgebouwde kapitalen vanaf 1 januari 2022 hebben.

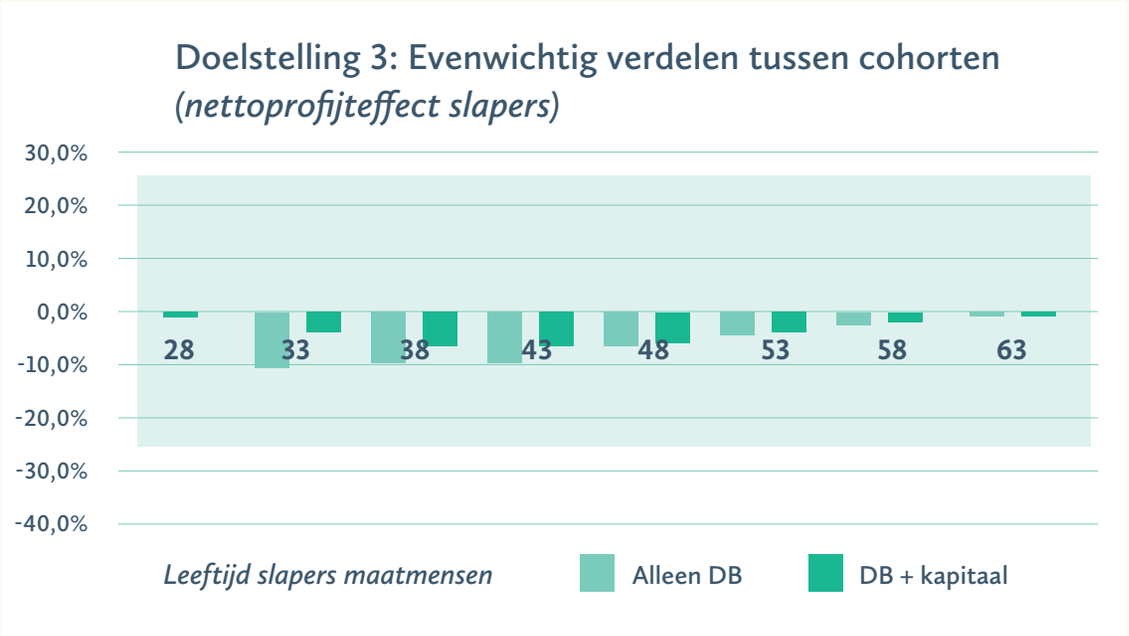

Bij slapers zijn de nettoprofijteffecten groter. Dat is te verklaren door het feit dat slapers geen toekomstige pensioenopbouw meer hebben binnen het pensioenfonds. Dit effect wordt beperkt bij slapers die pensioenkapitalen in de premieregeling hebben, omdat die in de toekomst verder kunnen renderen.

De nettoprofijteffecten zijn voor slapers – gegeven het ontbreken van toekomstige opbouw binnen het pensioenfonds - evenwel beperkt te noemen en vallen ruim binnen de vastgestelde bandbreedte van 25% tot +25%.

Hieronder is het nettoprofijteffect voor nabestaanden met een nabestaandenuitkering opgenomen.

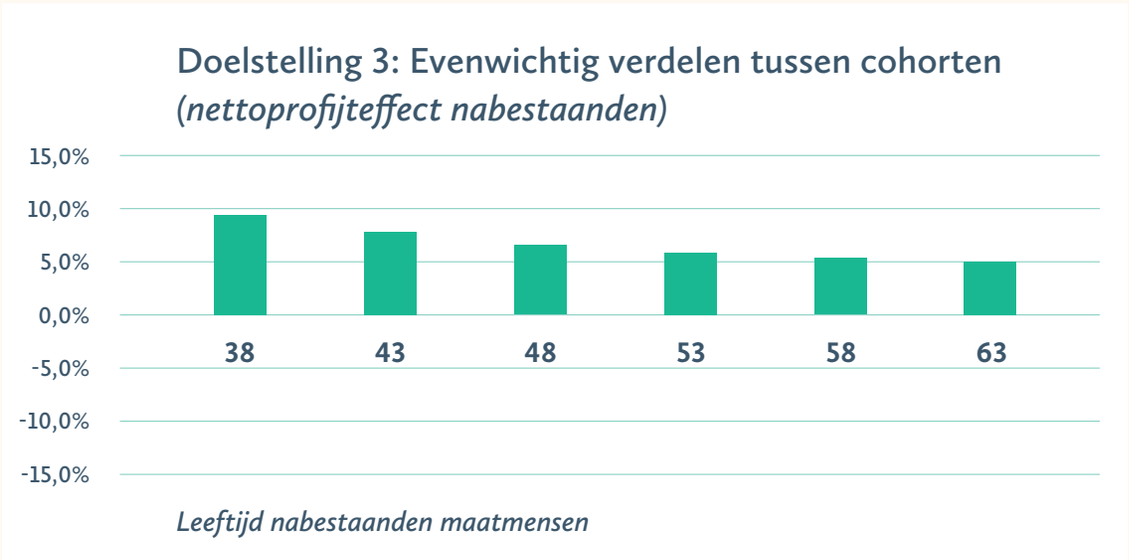

De nettoprofijteffecten voor nabestaanden ouder dan 68 jaar verschillen niet van de effecten op ouderdomspensioen voor gerechtigden van dezelfde leeftijd. De effecten bij nabestaanden jonger dan 68 jaar zijn iets groter (tot +10% bij de jongste groep), omdat zij een iets groter deel van de buffer toebedeeld krijgen als gevolg van de toepassing van de verschillende spreidingstermijnen. De directe verhoging van de uitkering heeft een verhogend effect op het positieve nettoprofijteffect. De effecten blijven binnen de gestelde bandbreedte.

Doelstelling 3 – overige maatstaven

De overige maatstaven van doelstelling 3 zien erop toe dat voor specifieke aanspraken van deelnemers op de juiste manier de buffer wordt toebedeeld (met betrekking tot keuzeverzekeraars, onvoorwaardelijke toeslagen en kapitalen in de premieregeling). Of deze maatstaven binnen de juiste bandbreedte vallen hangt niet af van de dekkingsgraad, maar of het invaren op de correcte wijze wordt uitgevoerd.

Doelstelling 4 – maatstaf pensioenverwachting actieve deelnemers

Bij doelstelling 4 zijn er voor de actieve deelnemers drie maatstaven van toepassing. Deze maatstaven zien op de vergelijking tussen het verwachte pensioen op de pensioendatum (leeftijd 68) in de huidige regeling en in de nieuwe regeling. Er is niet alleen naar de mediaan gekeken, maar ook naar een pessimistisch scenario (het 5% percentiel) en het optimistische scenario (het 95% percentiel).

- De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van actieven in een mediaan scenario (UPO-bedragen; 50% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling met een bandbreedte van ≥ 100%
- De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van actieven in een pessimistisch scenario (UPO-bedragen; 5% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling met een bandbreedte van ≥ 90%
- De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van actieven in een optimistisch scenario (UPO-bedragen; 95% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling met een bandbreedte van ≥ 100%

Onderstaande tabel toont de toe- of afname in de nieuwe pensioenregeling ten opzichte van de huidige regeling (in procenten).

*Verwacht pensioen op de pensioendatum (68) in de nieuwe regeling ten opzichte van de oude regeling – **actieve deelnemers***

LEEFTIJD	PESSIMISTISCH	MEDIAAN	OPTIMISTISCH
28-jarige	5%	24%	38%
33-jarige	5%	25%	41%
38-jarige	2%	22%	45%
43-jarige	0%	19%	48%
48-jarige	-4%	17%	49%
53-jarige	-5%	15%	47%
58-jarige	-2%	15%	42%
63-jarige	8%	17%	32%

Hieronder zijn de bovenstaande percentages opgenomen in een grafiek.

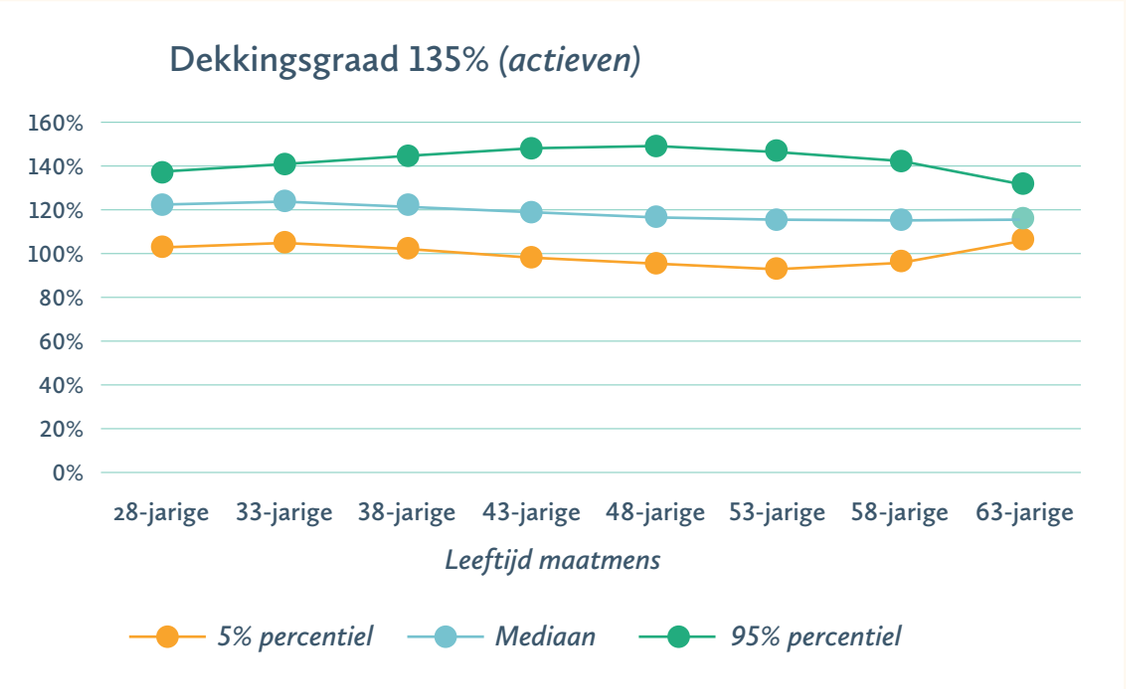

Uit de tabel en de grafiek is op te maken dat de actieve deelnemers er naar verwachting in de mediaan op vooruit gaan in de nieuwe regeling. De bandbreedte (van ≥ 100%) wordt bij de huidige dekkingsgraad van 135% ruimschoots behaald. Ook het optimistische scenario is voor de actieve deelnemers naar verwachting hoger in de nieuwe regeling. Voor wat betreft het pessimistische scenario geldt dat voor de actieve deelnemers van 48, 53 en 58 de nieuwe regeling wat lagere uitkomsten kent. Daar staat echter tegenover dat voor deze leeftijdsklasse het optimistische scenario ook wat hogere uitslagen kent. De spreiding wordt voor deze groep dus wat groter. Al met al blijft ook het pessimistische scenario ruim binnen de bandbreedte (van ≥ 90%) voor de doorgerekende maatmensen.

Doelstelling 4 – maatstaf pensioenverwachting gepensioneerden

Voor de gepensioneerden is er een maatstaf waarmee beoordeeld kan worden of aan de doelstelling wordt voldaan die betrekking heeft op de eerste uitkering direct na invaren ten opzichte van de laatste uitkering voorafgaand aan het invaren.

- De procentuele vergelijking tussen de eerste uitkering na en de laatste uitkering vóór invaren (gecorrigeerd voor een anders dan gelijkblijvend uitkeringspatroon)) met een bandbreedte van ≥ 100% minus bijdrage aan risicodelingsreserve

Deze maatstaf kan bij een dekkingsgraad van 135% worden behaald.

De andere drie maatstaven zien op de vergelijking tussen de pensioenuitkering 10 jaar na de transitie in de huidige regeling en in de nieuwe regeling. Er wordt niet alleen naar de mediaan gekeken, maar ook naar een pessimistisch scenario (het 5% percentiel) en het optimistische scenario (het 95% percentiel).

- De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van gepensioneerden in een mediaan scenario (UPO-bedragen; 50% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling met een bandbreedte van ≥ 100%
- De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van gepensioneerden in een pessimistisch scenario (UPO-bedragen; 5% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling met een bandbreedte van ≥ 100%
- De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van gepensioneerden in een optimistisch scenario (UPO-bedragen; 95% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling met een bandbreedte van ≥ 100%

De onderstaande tabel toont voor gepensioneerden de toe- of afname ten opzichte van de huidige regeling getoond (in procenten).

*Verwacht pensioen over 10 jaar in de nieuwe regeling ten opzichte van de oude regeling – **gepensioneerden***

LEEFTIJD	PESSIMISTISCH	MEDIAAN	OPTIMISTISCH
68-jarige	4%	2%	6%
73-jarige	4%	2%	6%
78-jarige	4%	3%	7%

Uit de tabel is af te leiden dat de uitkering van gepensioneerden over 10 jaar naar verwachting zowel in de mediaan als in het optimistische en pessimistische scenario hoger zal zijn dan in de nieuwe regeling.

Doelstelling 4 – maatstaf pensioenverwachting slapers

Bij doelstelling 4 zijn er voor de slapers drie maatstaven van toepassing. Deze maatstaven zien op de vergelijking tussen het verwachte pensioen op de pensioendatum (leeftijd 68) in de huidige regeling en in de nieuwe regeling. Er niet alleen naar de mediaan gekeken, maar ook naar een pessimistisch scenario (het 5% percentiel) en het optimistische scenario (het 95% percentiel).

- De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van slapers in een mediaan scenario (UPO-bedragen; 50% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling met een bandbreedte van ≥ 100%
- De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van slapers in een pessimistisch scenario (UPO-bedragen; 5% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling met een bandbreedte van ≥ 80%
- De procentuele vergelijking tussen de stochastische pensioenverwachting van slapers in een optimistisch scenario (UPO-bedragen; 95% percentiel) van de nieuwe ten opzichte van de huidige regeling met een bandbreedte van ≥ 100%

De onderstaande tabel toont voor slapers de toe- of afname ten opzichte van de huidige regeling (in procenten).

*Verwacht pensioen op de pensioendatum (68) in de nieuwe regeling ten opzichte van de oude regeling – **slapers***

LEEFTIJD	PESSIMISTISCH	MEDIAAN	OPTIMISTISCH
28-jarige	0%	24%	35%
33-jarige	0%	25%	56%
38-jarige	-8%	22%	71%
43-jarige	-12%	19%	71%
48-jarige	-17%	17%	62%
53-jarige	-13%	15%	49%
58-jarige	-5%	15%	42%
63-jarige	8%	17%	31%

Hieronder zijn de bovenstaande percentages opgenomen een grafiek.

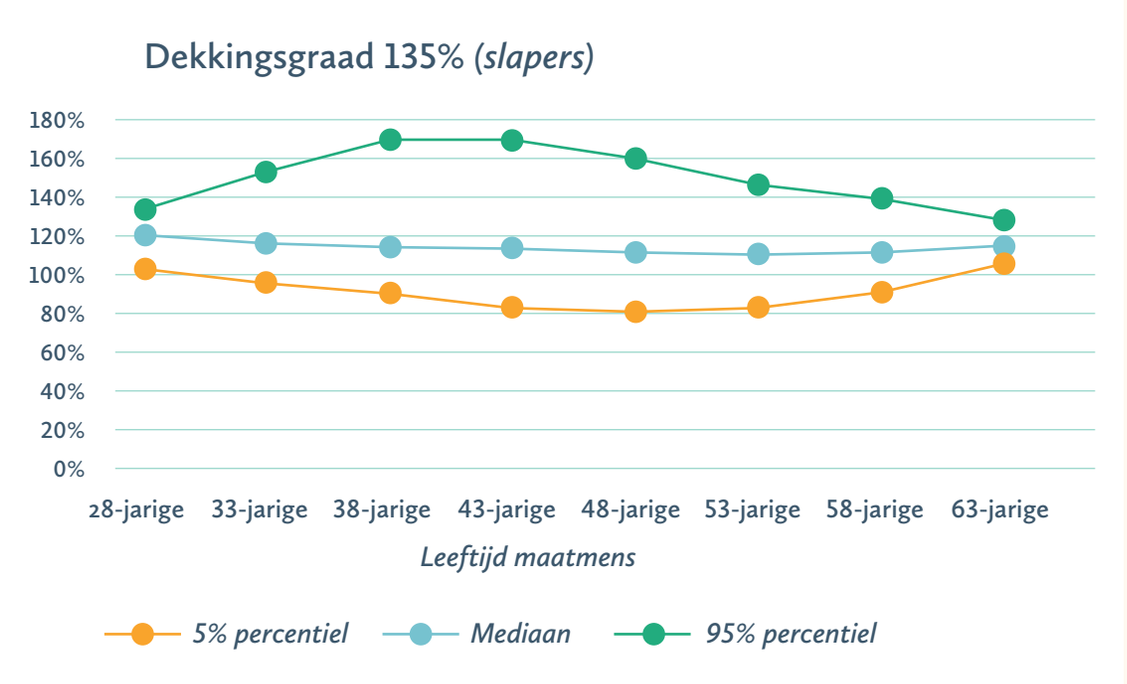

Uit de tabel en de grafiek is op te maken dat de slapers er naar verwachting in de mediaan op vooruit gaan in de nieuwe regeling. De bandbreedte (van ≥ 100%) wordt bij de huidige dekkingsgraad van 135% ruimschoots behaald. Ook het optimistische scenario is voor de slapers naar verwachting hoger in de nieuwe regeling. Voor wat betreft het pessimistische scenario geldt dat voor de slapers (met uitzondering van de 28-jarige en de 63-jarige) de nieuwe regeling wat lagere uitkomsten kent. Daar staat tegenover dat voor deze leeftijdsgroep het optimistische scenario ook wat hogere uitslagen kent: de spreiding wordt voor deze groep dus wat groter. Al met al blijft ook het pessimistische scenario het ruim binnen de bandbreedte (van ≥ 80%) voor de doorgerekende maatmensen.

Doelstelling 4 – maatstaf pensioenverwachting nabestaanden met een ingegaan nabestaandenpensioen

Bij doelstelling 4 zijn er voor nabestaanden met een ingegaan nabestaandenpensioen drie maatstaven van toepassing. Deze drie maatstaven zien op de vergelijking tussen de pensioenuitkering 10 jaar na de transitie in de huidige regeling en in de nieuwe regeling. Er wordt niet alleen naar de mediaan gekeken, maar ook naar een pessimistisch scenario (het 5% percentiel) en het optimistische scenario (het 95% percentiel).

De onderstaande tabel toont voor nabestaanden met een ingegaan nabestaandenpensioen de toe- of afname ten opzichte van de huidige regeling (in procenten).

*Verwachte pensioen na 10 jaar in de nieuwe regeling ten opzichte van de oude regeling – **Nabestaanden met een nabestaandenuitkering***

LEEFTIJD	PESSIMISTISCH	MEDIAAN	OPTIMISTISCH
38-jarige	4,8%	7,1%	15,9%
43-jarige	4,4%	6,7%	15,5%
48-jarige	4,1%	6,4%	15,2%
53-jarige	3,9%	6,1%	14,9%
58-jarige	3,7%	6,0%	14,7%
63-jarige	3,7%	5,9%	14,7%

De verwachte pensioenuitkering voor nabestaanden van 68 en ouder is gelijk aan de verwachte pensioenuitkering van gerechtigden op ouderdomspensioen. Voor nabestaanden jonger dan 68 jaar liggen de pensioenverwachtingen eveneens in alle scenario's hoger dan in de huidige regeling.

Conclusie transitie-effecten

Op grond van de doorrekening van de transitie-effecten, kan vastgesteld worden dat bij een dekkingsgraad van 135% op het moment van de transitie alle uitkomsten binnen de bandbreedtes bij de maatstaven vallen.

Gevoeligheidsanalyses

In het vorige hoofdstuk kwamen de doorrekeningen bij de huidige dekkingsgraad (135%) op het moment van de transitie aan de orde. De toekomst is inherent onzeker en het is van belang na te gaan of de doelstelling nog altijd behaald kunnen worden in andere scenario's. In dit hoofdstuk wordt op deze zogenoemde gevoeligheidsanalyses ingegaan.

Alternatieve dekkingsgraden op het transitiemoment

Er zijn berekeningen gemaakt op een drietal andere dekkingsgraden dan de huidige 135% op het moment van de transitie. Het gaat hierbij om deze drie dekkingsgraden:

- **110%:** Voor deze dekkingsgraad is gekozen, omdat de wettelijke ruimte om af te wijken van de uitkomsten van de standaardregel bij een dekkingsgraad lager dan 110% sterk is beperkt. Het lijkt op voorhand daardoor niet haalbaar om rekening te houden met de bijzondere kenmerken van de regeling en de opgebouwde aanspraken. Met name de verschuiving om te komen tot de facto een gedeelte van het vermogen dat leeftijdsonafhankelijk wordt verdeeld en een gedeelte van het vermogen dat leeftijdsafhankelijk wordt verdeeld, komt onder een dekkingsgraad van 110% in gevaar. Een dekkingsgraad van 110% is hiermee de laagste dekkingsgraad waar invaren wellicht nog evenwichtig mogelijk is.
- **117%**: Eerdere berekeningen hebben laten zien dat een dekkingsgraad van 117% de laagste dekkingsgraad is waarbij pensioengerechtigden met een dalende uitkering – met een keuze voor een hoog-laagconstructie - niet geconfronteerd worden met een daling direct na de transitie die groter is dan 5%. Hoewel de maatstaf en

bandbreedte die zien op deze 5% daling in deze tweede versie van het transitieplan niet langer zijn opgenomen, is de alternatieve dekkingsgraad van 117% gehandhaafd als extra meetpunt tussen de laagste dekkingsgraad (110%) en de huidige dekkingsgraad (135%).
- **150%:** Het huidige toeslagbeleid van SPH leidt ertoe dat de dekkingsgraad niet snel hoger zal worden dan 150%. Een dekkingsgraad van 150% lijkt hiermee een realistische hoogste dekkingsgraad die aan de orde kan zijn op het transitiemoment.

Gevoeligheid voor rente

Naast andere dekkingsgraden is ook gekeken naar de gevoeligheid voor wijzigingen in de stand van de rente. De effecten van een parallelle verlaging of verhoging van de rente van 200 basispunten zijn doorgerekend. In verband met de renteafdekking van het fonds heeft een dergelijke renteverschuiving ook invloed op de dekkingsgraad van het fonds. Hier wordt in de gevoeligheidsanalyse ook rekening mee gehouden.

Uitkomsten doelstellingen 1 en 2

De doelstellingen 1 en 2 komen in de doorrekeningen van de alternatieve dekkingsgraden en rentescenario's niet in gevaar. Alle deelnemers krijgen de voorziening mee en de reserves kunnen bij invaren worden gevuld, waarbij de risicodelingsreserve alleen initieel wordt gevuld door de pensioengerechtigden op het transitiemoment.

Uitkomsten doelstelling 3

Doelstelling 3 bevat de maatstaf met betrekking tot de nettoprofijteffecten. Voor actieve deelnemers en pensioengerechtigden blijven bij de alternatieve dekkingsgraden de effecten binnen de bandbreedte van +5% en -5%. Voor actieve deelnemers blijven de effecten ook binnen de bandbreedte bij de scenario's van een grote rentestijging en een grote rentedaling. Voor de oudere pensioengerechtigden (rond leeftijd 78) overschrijdt het nettoprofijteffect de bandbreedte van +5% licht in het geval er een grote rentestijging (plus 2%-punt) heeft plaatsgevonden. De nettoprofijteffecten van slapers blijven in alle dekkingsgraad- en rentescenario's binnen de bandbreedte van -25% en +25%. Voor jongere nabestaanden geldt dat bij een dekkingsgraad van 150% er sprake is van een flink positief nettoprofijteffect, echter binnen de gestelde bandbreedte.

De overige maatstaven bij doelstelling 3 hebben betrekking op bijzondere kenmerken van opgebouwde aanspraken, zoals aanspraken bij keuzeverzekeraars en aanspraken waar sprake is van onvoorwaardelijke toeslagverlening. Deze maatstaven komen bij de alternatieve dekkingsgraden en rentescenario's niet in gevaar.

Uitkomsten doelstelling 4

De maatstaven voor doelstelling 4 hebben voor actieve deelnemers betrekking op het verwachte pensioen op de pensioendatum in een mediaan, optimistisch en pessimistisch scenario. Het verwachte pensioen komt in het mediane en optimistische scenario in geen van de alternatieve dekkingsgraden en renteontwikkelingen lager uit dan in de huidige regeling. De bandbreedtes bij deze twee maatstaven van ≥ 100% worden dus niet overschreden. In het pessimistische scenario geldt een bandbreedte van ≥ 90%. Die bandbreedte wordt wel met enkele procenten overschreden voor de 53-jarige maatmens bij een lage dekkingsgraad van 110% en ook bij een grote rentestijging. De pensioenverwachting gaat dan met andere woorden met meer dan 10% achteruit. Bij de andere dekkingsgraden en bij een rentedaling is dat in het pessimistische scenario niet het geval.

De maatstaven voor pensioengerechtigden in relatie tot doelstelling 4 hebben enerzijds betrekking op de eerste uitkering na de transitie en anderzijds op de pensioenuitkering 10 jaar na de transitie in een mediaan, optimistisch en pessimistisch scenario. Als het gaat om de eerste uitkering na de transitie zijn aanvullende berekeningen gemaakt waarbij is gekeken naar de werkelijke vaste dalingspercentages die de huidige pensioengerechtigden kennen. Bij de hoogste dalingspercentages (3% en hoger) moet de dekkingsgraad minimaal 121% zijn om geen verlaging van de uitkering te krijgen. Daarbij is een belangrijk uitgangspunt wel dat deelnemers met een dalende uitkering in de nieuwe regeling zullen kiezen voor een hoog-laag constructie, waarbij – net als bij een dalende uitkering – een deel van de uitkering naar voren wordt gehaald. Aangezien een bandbreedte van ≥ 95% van de laatste uitkering voor invaren wordt gehanteerd, geldt een minimale dekkingsgraad van 117% om binnen de bandbreedte te blijven.

Met betrekking tot de maatstaven voor pensioengerechtigden die zien op de hoogte van de uitkering 10 jaar na de transitie blijkt dat bij de meeste alternatieve dekkingsgraden de pensioenuitkering minstens gelijk zal zijn aan de uitkering in de huidige regeling en daarmee binnen de bandbreedte van ≥ 100% valt. Alleen voor de jongere gepensioneerde maatmens (van 68 jaar) wordt in het pessimistische scenario de bandbreedte bij een dekkingsgraad van 110% overschreden. Een sterke stijging van de rente leidt niet tot overschrijding van de bandbreedtes, maar een sterke daling van de rente heeft wel tot gevolg dat de bandbreedte wordt overschreden. Dat is vooral aan de orde in het mediane scenario, maar in mindere mate ook in het pessimistische scenario.

Voor de maatstaven met betrekking tot de slapers geldt dat de pensioenverwachtingen van de slapers met leeftijden van

38 tot 53 jaar bij een grote rentestijging onder de bandbreedte van 100% voor de mediane scenario, respectievelijk 80% voor het pessimistische scenario uitkomt. Ook is dit het geval voor pessimistische scenario als de dekkingsgraad 117% (of lager) wordt. In dat geval worden de slapers rond de leeftijd van 48 jaar geraakt.

Met betrekking tot de pensioenverwachting van nabestaanden met een nabestaandenuitkering is de laagste uitkering te verwachten bij een dekkingsgraad van 110% in een pessimistisch scenario, waar de uitkering uitkomt op iets onder 90% van de uitkering in de huidige regeling. Deze blijft echter binnen de gestelde bandbreedte van 85%.

Voorrangsregels en minimale invaardekkingsgraad

De BPV heeft vastgesteld welke doelstellingen voorrang hebben boven de andere doelstellingen. Daarnaast heeft de BPV gekeken bij welke minimale dekkingsgraad SPH over kan gaan tot het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken- en rechten. In dit hoofdstuk wordt op deze voorrangsregels en gewenste invaardekkingsgraad ingegaan.

Voorrangsregels

De BPV heeft vastgesteld dat de geformuleerde doelstellingen de volgende voorrang kennen:

1. Elke deelnemer krijgt minimaal de waarde van de pensioenaanspraak / pensioenrecht mee.
2. De reserves van de nieuwe pensioenregeling worden gevuld bij invaren.
3. Bij het evenwichtig verdelen van de buffer houden we rekening met de in het verleden niet verleende toeslagen en de potentiële toekomstige toeslagen; en met de andere kenmerkende eigenschappen van de bestaande regeling en de opgebouwde aanspraken.
4. De uitkering van pensioengerechtigden (gecorrigeerd voor een anders dan gelijkblijvend uitkeringspatroon) en het pensioenvooruitzicht van actieve deelnemers en slapers gaan bij invaren niet omlaag.

In praktische zin hebben deze voorrangsregels tot gevolg dat de onderstaande volgorde wordt aangehouden bij het aanwenden van het vermogen:

1. Op het moment van invaren (de transitie) wordt een minimaal vereist eigen vermogen apart gealloceerd dat voldoet aan de minimale wettelijke eisen ná transitie.
2. De operationele reserve na transitie wordt gevuld op het minimale niveau dat nodig wordt geacht.
3. De risicodelingsreserve wordt gevuld op het (aanvangs-) niveau (3%)
4. De dan nog overblijvende buffer wordt tegelijk, doch in twee delen verdeeld (conform de methode die is toegelicht bij doelstelling 3):
   a. Een deel leeftijdsonafhankelijk;
   b. Een deel leeftijdsafhankelijk

Minimale invaardekkingsgraad

De BPV heeft vastgesteld dat alle doelstellingen met bijbehorende maatstaven en bandbreedtes in beginsel in alle situaties gelden. Dat betekent dat dit transitieplan niet meer toereikend is op het moment dat zich een situatie voordoet dat buiten de in dit plan opgenomen bandbreedtes wordt getreden. Als zich een dergelijk situatie voordoet, zal SPH met de BPV in gesprek treden of en op welke manier invaren alsnog evenwichtig plaats kan vinden. Dat betekent ook dat de voornoemde voorrangsregels de facto niet kunnen worden toegepast door SPH voordat SPH en de BPV in gesprek zijn getreden.

Op het moment van schrijven, is de laagste dekkingsgraad waarbij geen enkele bandbreedte wordt overschreden 117%. De BPV stelt dan ook deze dekkingsgraad vast als de minimale dekkingsgraad waarop SPH over kan gaan tot invaren. Daarbij geldt evenwel dat de in dit transitieplan opgenomen bandbreedtes leidend zijn. Als vanwege veranderende (economische) omstandigheden een overschrijding plaatsvindt bij een andere (hogere of lagere) dekkingsgraad, dan heeft die dekkingsgraad te gelden als de minimale dekkingsgraad.

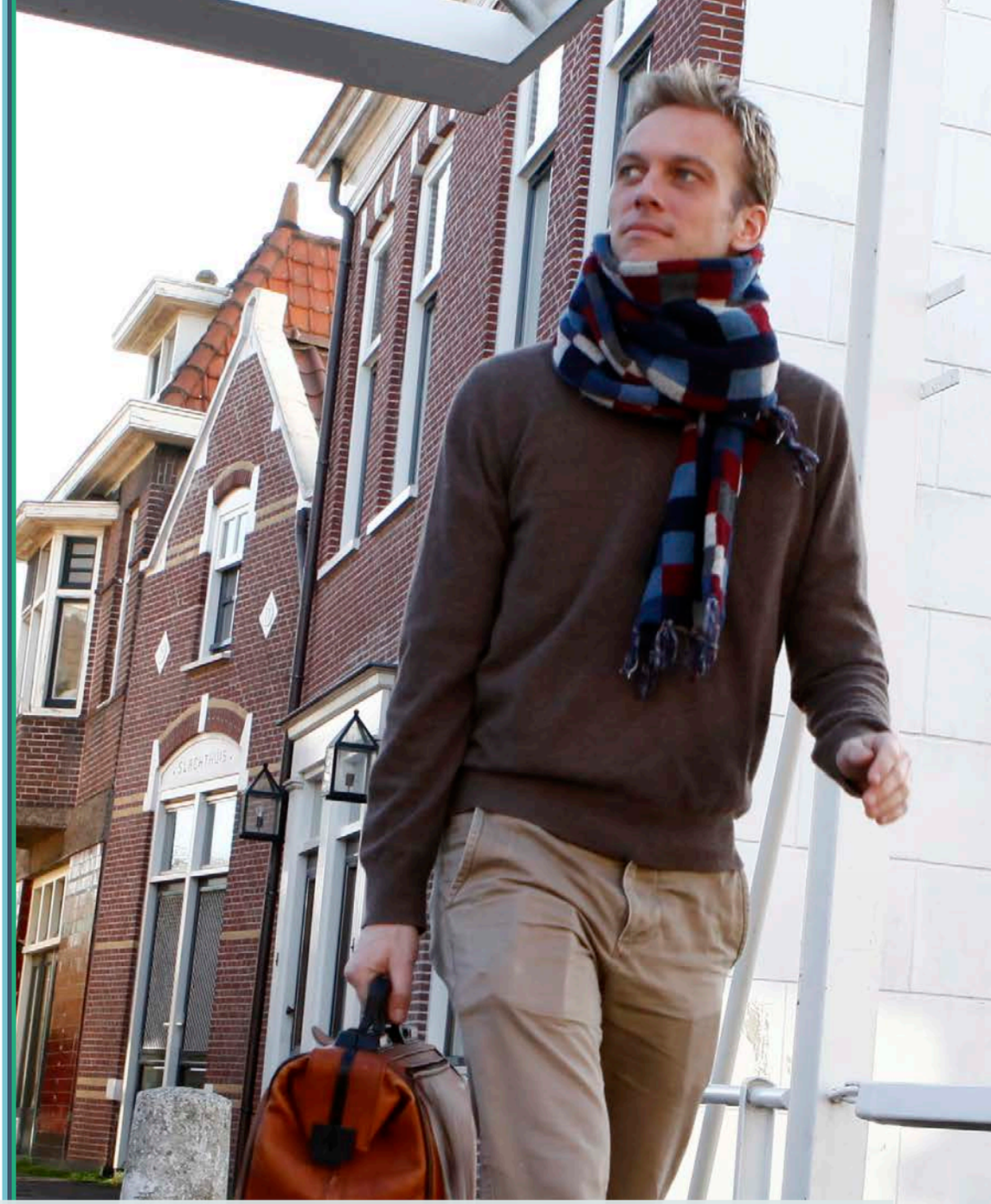

Verantwoording evenwichtigheid en transitiemoment

De in dit transitieplan opgenomen doelstellingen, maatstaven en bandbreedtes, alsmede de doorrekening van de transitie-effecten zijn een belangrijk hulpmiddel om tot een evenwichtige transitie te komen. Los van dat hulpmiddel is het van belang dat de BPV de transitie als geheel evenwichtig beoordeelt. Dit hoofdstuk gaat in op dat oordeel.

Waarom is de transitie evenwichtig?

De VvA heeft als het belangrijkste orgaan van de BPV de afgelopen twee jaar een zorgvuldig proces doorlopen om tot een nieuwe pensioenregeling en een evenwichtig invaarkader te komen. Het geheel aan afspraken wordt door de BPV beoordeeld als evenwichtig en passend bij de beroepsgroep huisartsen die bij SPH is aangesloten.

De nieuwe pensioenregeling kent een risicodelingsreserve waarmee de pensioenuitkeringen kunnen worden gestabiliseerd. Deze risicodelingsreserve wordt bij aanvang gevuld. Dat leidt ertoe dat een robuuste start gemaakt kan worden in het nieuwe stelsel. Huisartsen hebben in de nieuwe pensioenregeling keuzes ten aanzien van beleggingen, hetgeen aansluit bij de verschillen in behoeftes die daarvoor bestaan. Daarnaast kunnen huisartsen in de nieuwe regeling zelf afwegen of een hogere premie en meer opbouw van vermogen wenselijk is. Gedurende het proces om te komen tot een nieuwe pensioenregeling, heeft de BPV steeds kunnen teruggrijpen op de bij aanvang geformuleerde uitgangspunten bij de nieuwe pensioenregeling. Daarmee is gedurende het proces telkens opnieuw getoetst of alle elementen passend zijn bij de beroepsgroep.

De doorrekening van de transitie-effecten laat zien dat de doelstellingen van de BPV kunnen worden gerealiseerd, bij de minimale invaardekkingsgraad. De wijze waarop het vermogen wordt verdeeld, doet recht aan de historie van het fonds en de bijzonderheid dat een grote bijdrage in de buffer uit de premie bedoeld is voor toekomstige toeslagverlening. Ondanks deze deels leeftijdsafhankelijke verdeling, waarbij de procentuele toedeling uit de buffer afneemt met de leeftijd, resulteert de transitie voor pensioengerechtigden in een uitkering die minimaal gelijk blijft en waarschijnlijk hoger wordt na de transitie. Jongere deelnemers krijgen in pessimistische economische scenario's weliswaar te maken met een lager te verwachten pensioen, maar daar staat tegenover dat het te verwachten pensioen rond de mediane scenario's flink hoger is.

De methodes om de geformuleerde doelstellingen te halen, zijn in geringe mate gevoelig voor het verdere verloop van de dekkingsgraad en de rente. Alleen in de situatie dat de dekkingsgraad of de rente erg laag wordt, komen de doelstellingen in gevaar. De BPV kiest ervoor om weer in gesprek te gaan met SPH op het moment dat bandbreedtes worden overschreden en doelstellingen niet worden behaald. De geformuleerde voorrangsregels zijn daardoor niet toepasbaar voor SPH voordat SPH en de BPV opnieuw in gesprek zijn getreden om te bezien of en op welke manier invaren evenwichtig plaats kan vinden. De achtergrond daarbij is dat alle geformuleerde doelstellingen voor de BPV belangrijke elementen van een evenwichtige transitie waarborgen. Dat betekent evenwel ook dat de BPV de transitie evenwichtig acht als onverkort aan alle doelstellingen bij de transitie wordt voldaan.

Transitiemoment

Het beoogde moment dat de nieuwe pensioenregeling van kracht wordt en de opgebouwde pensioenaanspraken en ingegane pensioenuitkeringen worden ingevaren is 1 juli 2027. Deze datum is wel afhankelijk van het oordeel van SPH of de transitie op dat moment beheerst kan worden vormgegeven, of dat het daarvoor noodzakelijk is de transitie op een latere datum uit te voeren.

huisarts & pensioen